

รายงานวิจัย เรื่องที่ 2

รายงานวิจัยเรื่อง การตรวจทานชนิดพันธุ์ของหอยสกุล *Sermyla* H.&A. Adams, 1854

(Gastropoda: Thiaridae) ในประเทศไทย: พิสูจน์จากหลักฐานวิทยาของเปลือก

และการพัฒนาตัวอ่อน (Verifying Species of Snail Genus *Sermyla* H.&A.

Adams, 1854 (Gastropoda: Thiaridae) in Thailand: Using Evidence on

Shell Morphology and Ontogeny)

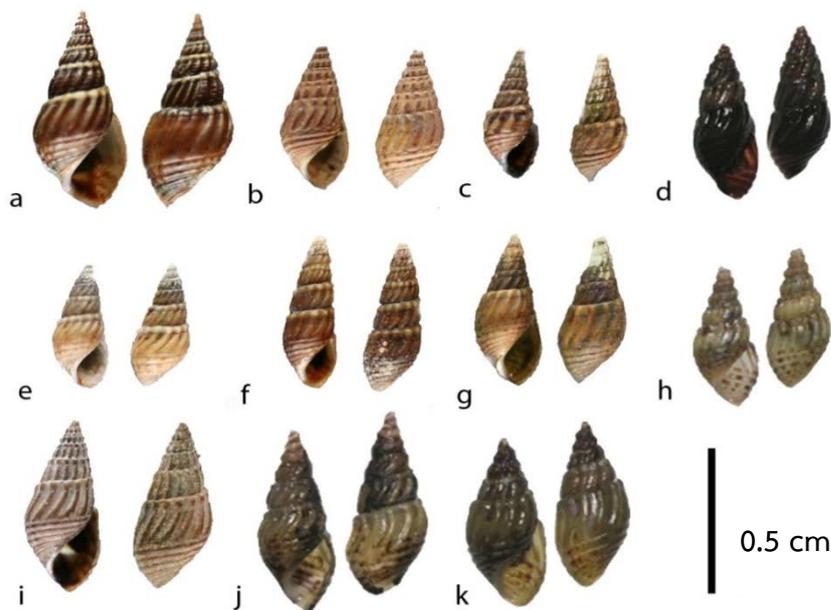
บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ตั้งอยู่ในเขตที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตค่อนข้างสูงอีกประเทศหนึ่ง (biodiversity hotspot) และมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรมาก แต่เนื่องด้วยพฤติกรรมหลายอย่างของมนุษย์ก่อให้เกิดผลเสียทางด้านความหลากหลาย (biodiversity loss) ไม่ว่าจะเป็นการตัดไม้ทำลายป่าเพื่ออยู่อาศัยหรือการเพาะปลูก การทำลายระบบนิเวศป่าชายเลนเพื่อทำนาุ้ง ล้วนแล้วแต่เป็นการทำลายที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ ทำให้จำนวนสิ่งมีชีวิตมีการสูญพันธุ์ไปมีใช้น้อย เพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียวรรณชาติ การจัดการทางด้านความหลากหลายของทางชีวภาพจึงเป็นเรื่องที่เร่งด่วน เพราะคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพคือสิ่งที่มนุษย์ต้องพึ่งพาในการดำรงชีวิต ทั้งสิ่งที่เป็นประโยชน์ทางการเกษตรกรรม การแพทย์และการอุตสาหกรรม (วิสุทธิ์ ไบไม้, 2538) การศึกษาความหลากหลายของหอยน้ำจืดเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการแพทย์จึงเป็นสิ่งที่ควรมุ่งเน้น เนื่องจากหอยน้ำจืดเป็นสิ่งมีชีวิตที่มีบทบาทในระบบนิเวศและยังมีบทบาทในการเป็นโฮสต์กึ่งกลาง (Intermediate host) ของพยาธิใบไม้ และพยาธิตัวกลมอีกด้วย (สุชาติ อุปลัมภ์ และคณะ, 2538) หอยน้ำจืดวงศ์ Thiaridae เป็นหอยน้ำจืดที่มีการรายงานชนิดพันธุ์และการกระจายพันธุ์อยู่ในประเทศไทย โดย Brandt (1974) รายงานการพบหอยน้ำจืดวงศ์ Thiaridae 27 ชนิดพันธุ์ (species) จัดอยู่ใน 8 สกุล (Genera) และรายงานการพบหอยสกุล *Sermyla* เพียงชนิดเดียว คือ *Sermyla riqueti* จากโครงการวิจัยของหน่วยวิจัยปรสิตวิทยาและสังขวิทยาทางการแพทย์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่อง การติดเชื่อตัวอ่อนของพยาธิใบไม้ระยะเซอร์คาเรียของหอยน้ำจืดวงศ์ Thiaridae ในประเทศไทย (ดวงเดือน ไกรลาศ และคณะ, 2552) พบว่าหอยน้ำจืด *Sermyla riqueti* เป็นหอยที่มีการติดเชื่อตัวอ่อนของพยาธิ เช่น *Haplorchis pumilio*, *Loxogogenoides bicolor*, *Stictodora tridactyla*, *Transversotrema laruei* เป็นต้น พยาธิใบไม้เหล่านี้ก่อโรคในปลา, สัตว์ปีก, สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม รวมทั้งคนด้วยโดยเฉพาะพยาธิในสกุล *Haplorchis* ที่องค์การอนามัยโลกกำลังให้ความสำคัญกับพยาธิกลุ่มนี้ ประกอบด้วยพยาธิกลุ่มนี้เป็นสาเหตุในการก่อโรค Haplorchiasis ที่เป็นปัญหาหลักทางด้านสาธารณสุขเช่นเดียวกับพยาธิใบไม้ตับ *Opisthorchis viverrini* ในคน ดังนั้นหากทราบชนิดพันธุ์ของหอยอย่างแน่ชัดแล้วก็จะทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างโฮสต์กับพยาธิที่มีความจำเพาะต่อกันได้เป็นอย่างดี (host specific relationship) (ดวงเดือน ไกรลาศ และคณะ, 2552; สุชาติ อุปลัมภ์ และคณะ, 2538; Krailas et al., 2011; 2014)

อย่างไรก็ตามความรู้เกี่ยวกับชนิดพันธุ์และการกระจายพันธุ์ของหอยฝาเดียวในวงศ์ Thiaridae ในประเทศไทยนั้น ไม่ได้มีความก้าวหน้าไปจากงานของ Brandt (1974) มากนัก แม้ว่าจะมีการสำรวจชนิดพันธุ์และการกระจายพันธุ์ของหอยที่พบได้ทั่วไปในประเทศไทย (Brandt, 1974; Upatham et al., 1983; Klinhom, 1989; Sri-aroon et al., 2005) แต่ก็ยังต้องอ้างอิงชนิดพันธุ์จากข้อมูลดังกล่าว เป็นเอกสารอ้างอิงหลักในการจัดจำแนกชนิดพันธุ์ ต่อมาหน่วยวิจัยปรสิตวิทยาและสังขวิทยาทางการแพทย์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีผลงานวิจัยในด้านความหลากหลายชนิดพันธุ์

การกระจายพันธุ์ของหอยฝาเดียว ความสามารถในการติดเชื้อปรสิตของหอยมาอย่างต่อเนื่อง โดยได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายของหอยน้ำจืดและการติดเชื้อพยาธิใบไม้มาอย่างต่อเนื่องในหลายๆพื้นที่ของประเทศไทย (Krailas et al., 2003; 2011; 2014; Dechruksa et al., 2007; Ukong et al., 2007) โดยเฉพาะหอยน้ำจืดในวงศ์ Thiaridae ทำให้หน่วยวิจัยมีข้อมูลเกี่ยวกับหอยน้ำจืดในวงศ์นี้เป็นอย่างดี แต่กระนั้นความรู้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะเข้าใจความหลากหลายชนิดพันธุ์และวิวัฒนาการของหอยน้ำจืดในวงศ์นี้ในประเทศไทย

ดังนั้นหน่วยวิจัยปรสิตวิทยาและสังขวิทยาทางการแพทย์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงได้สร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับ Museum of Natural History Berlin, Humboldt University และ Center of Natural History, University of Hamburg ประเทศเยอรมัน โดยการนำของ Prof. Dr. Matthias Glaubrecht ทำให้เกิดงานวิจัยต่อยอดในด้านการศึกษานิตพันธุ์ของหอยวงศ์ Thiaridae ในประเทศไทยมาเป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่องหอย *Melanoides jugicostis* (Dechruksa et al., 2013) เป็นต้น โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ของหอยน้ำจืด โดยใช้ลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือก (shell morphology) ฟันหอย (radula) การพัฒนาตัวอ่อน (ontogeny) โดยมีเป้าหมายจะศึกษาหอยน้ำจืดวงศ์นี้ในด้านการตรวจทาน การจัดอนุกรมวิธานหอยฝาเดียวในประเทศไทย ซึ่งหอยน้ำจืดในวงศ์ Thiaridae นี้มีความหลากหลายชนิดและกระจายอยู่ในหลายภูมิภาคของหลายทวีป มีจำนวนสมาชิกมากกว่า 100 ชนิดพันธุ์ แต่ความรู้ใหม่ ทำให้ทราบว่าหอยชนิดนี้มีวิธีการสืบพันธุ์แบบ Parthenogenesis ทำให้เกิดความหลากหลายได้มากกว่าหอยที่สืบพันธุ์แบบ Fertilization จากงานวิจัยก่อนหน้านี้ทำให้ทราบว่าหอยชนิดนี้มีชื่อซ้ำเป็นจำนวนมาก ดังนั้นถือว่าเป็นหน้าที่ของนักสังขวิทยาที่จะต้องทราบให้แน่ชัดว่าหอยชนิดนี้มีกี่ชนิดพันธุ์ สำหรับหอยสกุล *Sermyla* จากการศึกษาในเบื้องต้น พบว่า มีการกล่าวถึงเพียงสามชนิดพันธุ์ คือ *Sermyla riqueti*, *Sermyla venustula* และ *Sermyla carbonata* โดยที่ *Sermyla venustula* และ *Sermyla carbonata* นั้นมีรายงานว่าพบในประเทศออสเตรเลียเท่านั้น (รูปที่ 1) ในขณะที่ *S. riqueti* มีการกระจายพันธุ์ตั้งแต่ประเทศอินเดีย ศรีลังกา พม่า ไทย มาเลเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ เวียดนาม อินโดนีเซียและจีน ซึ่งต่อมา Glaubrecht et al. (2009) รายงานว่าพบ *S. riqueti* ในประเทศออสเตรเลียด้วย สำหรับในประเทศไทยหอยสกุล *Sermyla* พบว่ามีลักษณะรูปร่างทางสัณฐานวิทยาของเปลือกที่แตกต่างกันหลายพื้นที่ (รูปที่ 1) ซึ่งหอยบางพื้นที่ที่พบการกระจายพันธุ์เมื่อทำการตรวจสอบจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาเปลือก (shell morphology) พบว่าไม่มีลักษณะคล้ายกับ *Sermyla riqueti* ที่มีการกล่าวอ้างไว้เพียง 1 ชนิดพันธุ์ในประเทศไทย เช่น ตัวอย่างเปลือกหอยในบริเวณคลองบางน้อย จ. ประจวบคีรีขันธ์ (รูปที่ 1d) คลองหินขาว จ. ระยอง (รูปที่ 1f) คลองบางแก้ว จ. สมุทรสงคราม (รูปที่ 1j) ดังนั้นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงเป็นไปอย่างชัดเจน เพื่อทำการตรวจทานชนิดพันธุ์หอยสกุล *Sermyla* ที่พบในประเทศไทย โดยวิเคราะห์จากสัณฐานวิทยาของเปลือก (shell morphology) แรดูลา (radula) และการพัฒนาตัวอ่อน (ontogeny) เพื่อจะได้ทราบชนิดพันธุ์ และการกระจายพันธุ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดองค์ความรู้ใหม่แก่นักสังขวิทยาและเื้อื่องานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศต่อไป

รูปที่ 1 ตัวอย่างหอยน้ำจืดสกุล *Sermyla* ที่พบในประเทศไทย

(a) คลองตำหรุ จ. ฉะเชิงเทรา	(b) คลองพังราด จ. ระยอง
(c) ดอนหอยหลอด จ. สมุทรสงคราม	(d) คลองบางน้อย จ. ประจวบคีรีขันธ์
(e) คลองหินขาว จ. ระยอง	(f) คลองหินขาว จ. ระยอง
(g) แม่น้ำระยอง จ. ระยอง	(h) คลองบางละมุง จ. ชลบุรี
(i) ประตู่ระบายน้ำฉุกเงิน จ. เพชรบุรี	(j) คลองบางแก้ว จ. สมุทรสงคราม
(k) คลองชุดบ้านบ่อนอก จ. ประจวบคีรีขันธ์	

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาชนิดพันธุ์หอยสกุล *Sermyla* ในประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยา (morphology) กายวิภาคศาสตร์ (anatomy) แรดูลา (radula pattern) การพัฒนาตัวอ่อน (ontogeny) ของหอยสกุล *Sermyla* ในประเทศไทย
3. เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาและสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการศึกษา

วัสดุและอุปกรณ์

สารเคมี

- น้ำที่ปราศจากคลอรีน (dechlorinated tap water)
- น้ำกลั่น (double distilled water)
- น้ำเกลือ
- Hydrochloric acid (HCL)
- Potassium alum

- 95% alcohol
- Acetone
- Ethanol
- Methanol
- Xylene
- DPX mounting medium
- Eosin Y
- Orange G
- Hematoxylin
- Methylene blue
- Formalin

เครื่องมือ

- GPS (Garmin, PLUS III, Taiwan)
- Lux meter
- Vernier caliper
- Spectrophotometer (Orbeco-Hellige, 975 MP, USA)
- Stereomicroscope (Olympus, TL3-220P, Taiwan)
- Light microscope (Nikon, E200 Eclipse, Japan)
- Scanning Electron Microscope; SEM (JEOL, JSM- 5410 LV, Japan และ CamScan, Maxim 2000s, England)

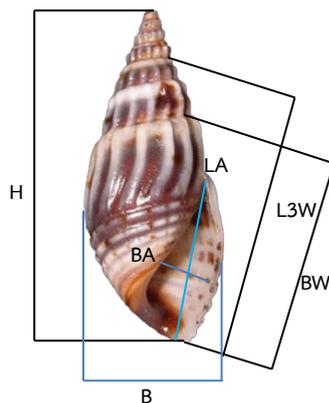
วิธีการดำเนินการ

1. การเก็บตัวอย่างหอย *Sermyla* และข้อมูลสภาพแวดล้อมในบริเวณจุดสำรวจ
 - 1.1 เก็บตัวอย่างหอย *Sermyla* ทุกภาคของประเทศไทย
 - 1.1.1 รวบรวมข้อมูลทางการสำรวจหอยน้ำจืดสกุล *Sermyla* ที่พบในประเทศไทยจากหน่วยวิจัยปรสิตวิทยาและสังขวิทยาทางการแพทย์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - 1.1.2 สำรวจและกำหนดจุดสำรวจ เพื่อเก็บตัวอย่างหอยน้ำจืดสกุล *Sermyla* ในประเทศไทย
 - 1.2 ตรวจสอบค่าพิกัดบริเวณจุดสำรวจด้วยเครื่องมือ GPS (GPS PLUS III, Taiwan)
 - 1.3 เก็บข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางนิเวศวิทยาบริเวณพื้นที่สำรวจ เช่น บันทึกลักษณะพื้นน้ำเป็นทราย ก้อนกรวด หิน ขนาดเล็ก-ใหญ่ ลักษณะน้ำใส-ขุ่น การเกาะอาศัยของหอยน้ำจืด บริเวณรอบๆลำธารมีพืชชนิดใด และวัดความเข้มของแสงสว่างด้วยเครื่อง Lux meter
2. การศึกษาลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเปลือก

ศึกษาชนิดพันธุ์ของหอยจากลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเปลือก (shell morphology) โดยนำเปลือกหอยในระยะตัวเต็มวัย (adult snail) มาทำความสะอาด และศึกษาลักษณะต่างๆของเปลือกหอย ดังนี้

 - ศึกษาขนาดของเปลือกโดยใช้เวอร์เนียคาลิเปอร์ (vernier caliper) (รูปที่ 2)
 - ความยาวของเปลือก (Height of shell, H)

- ความกว้างของเปลือก (Width of shell, B)
- ความยาวของปากเปลือกหอย (Length of aperture, LA)
- ความกว้างของปากเปลือกหอย (Width of aperture, WA)
- ความยาวของบอดีเวิร์ล (Length of last body whorl, BW)
- ความยาวของสามเวิร์ลสุดท้าย (Length of last three whorls, L3W)
- จำนวนเวิร์ล (Number of whorl)

รูปที่ 2 การวัดขนาดเปลือกหอย: ความยาวของเปลือก (H), ความกว้างของเปลือก (B), ความยาวของปากเปลือกหอย (LA), ความกว้างของปากเปลือกหอย (BA), ความยาวของบอดีเวิร์ล (BW), ความยาวของสามเวิร์ลสุดท้าย (L3W)

3. การศึกษากายวิภาคหอย (Anatomy)

การศึกษากายวิภาคของหอยน้ำจืดสกุล *Sermyla* จะช่วยให้เข้าใจชนิดพันธุ์ และทราบถึงรายละเอียดของโครงสร้างลำตัวภายนอกและภายในว่าการที่มีรูปร่างลักษณะเปลือก ขนาดที่แตกต่างกัน นอกจากจะสามารถบอกว่าเป็นหอยที่ต่างชนิดพันธุ์กันแล้ว ยังมีโครงสร้าง ระบบกลไกต่างๆ เหมือนกันหรือไม่อย่างไร โดยมีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวอย่างหอยที่ยังมีชีวิตอยู่ มาทำการ relax ด้วย 0.1% เมนทอล ประมาณ 2 ชั่วโมง

3.2 หลังจากนั้นนำหอยมาแกะเปลือกออก แล้วศึกษาโครงสร้างลำตัวส่วน soft part (ส่วนหัว, ส่วนคอ, แผ่นเท้า, และแมนเทิลของหอย) และโครงสร้างอวัยวะภายใน (รูปร่าง, ขนาด, การจัดเรียงตัวของอวัยวะภายใน, ระบบทางเดินอาหาร, ระบบขับถ่าย, ระบบสืบพันธุ์) (Davis, 1981; Houbrick, 1981; Davis et al., 1985)

3.3 วาดรูปโครงสร้างภายนอกและภายในของหอยภายใต้กล้อง *camera lucida*

4. การศึกษาลักษณะของฟันหอย (radula)

ตรวจสอบลักษณะของฟันหอยโดยใช้กล้องจุลทรรศน์แบบธรรมดา และกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM) ทำการศึกษาลักษณะของฟันหอย ดังนี้

- รูปแบบฟันหอย
- จำนวนแถวของฟันหอย

- ขนาดความกว้าง ความยาวของพินหอย
- จำนวนหยักของพินกลาง พินข้าง และพินริมของหอย

วิธีการเตรียมตัวอย่างพินหอยเป็นดังนี้

4.1 วิธีการเตรียมพินหอยเพื่อศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์

- นำตัวอย่างหอยมาแกะเปลือกออกหรือนำตัวอย่างหอยที่ตายแล้วมาดึงตัวหอยออกและทำการย่อยเนื้อหอยเพื่อแยกเอาแร่ตุลาออกมาด้วยการแช่ 10% NaOH ซ้ำมคืน
- แยกพินหอยออกจากเนื้อหอยภายใต้กล้องจุลทรรศน์ด้วย forcep ปลายแหลมขนาดเล็ก
- นำพินหอยที่ได้มาล้าง NaOH ออกด้วยน้ำกลั่น 5-10 นาที
- เปลี่ยนมาแช่พินหอยใน 2% HCl นาน 5-10 นาที เพื่อล้าง NaOH
- ล้าง HCl ด้วยน้ำกลั่นอีกครั้งประมาณ 5-10 นาที
- ดึงน้ำออกด้วย 50%, 70% และ 95% alcohol ตามลำดับ ขึ้นตอนละ 2 ครั้งๆ ละ 10-30 นาที
- ย้อมพินหอยด้วยสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol จนกระทั่งพินหอยติดสีประมาณ 1 วัน
- ล้างสีส่วนเกินออกด้วย 95% และ absolute alcohol ขึ้นตอนละ 2 ครั้งๆ ละ 10-30 นาที
- ใช้ forcep กางพินหอยให้แผ่ออกมากที่สุดภายใต้กล้องจุลทรรศน์สเตอริโอ
- ทำให้ตัวอย่างพินใสด้วยการแช่ xylene 2 ครั้งๆ ละ 10 นาที
- นำพินหอยที่ได้มาวางบนสไลด์และปิด cover slip ด้วย DPX และนำไปศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์แบบธรรมดา

4.2 วิธีการเตรียมพินหอยเพื่อศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด

- ขั้นตอนการเตรียมพินหอยเพื่อศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดเหมือนกับการเตรียมตัวอย่างเพื่อศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์แบบธรรมดา แต่ตัวอย่างพินหอยหลังจากแช่ absolute alcohol แล้วจะนำมาวางลงบน stub ที่มีเทปกาวคาร์บอนติดอยู่ (carbon colloidal adhesive) และปล่อยให้แห้ง จากนั้นนำตัวอย่างที่ได้ไปเคลือบด้วยทองคำใช้เวลาประมาณ 100-200 วินาที ด้วยเครื่อง sputter coater (Cressington 108, UK) นำไปศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด

5. การศึกษาการพัฒนาตัวอ่อน

5.1 การนับจำนวนตัวอ่อน

- เลือกหอยตัวเต็มวัยเพื่อนำมาทำการวัดขนาดเปลือก
- ทุบเปลือกให้แตก จากนั้นเอากรรไกรตัดเนื้อเยื่อส่วนแมนเทิลออก แล้วเปิดถุงฟักตัวอ่อน (brood pouch) นับจำนวนตัวอ่อนระยะเอ็มบริโอและจูวีไนต์ หลังจากนั้นทำการวัดขนาดตัวอ่อนด้วย ocular meter จดบันทึกขนาดและจำนวนตัวอ่อน
 - เก็บตัวอ่อนทั้งหมดไว้ใน 95% alcohol เพื่อรอถ่าย SEM ต่อไป

5.2 การถ่ายภาพตัวอ่อน (Juvenile) ด้วยกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอน

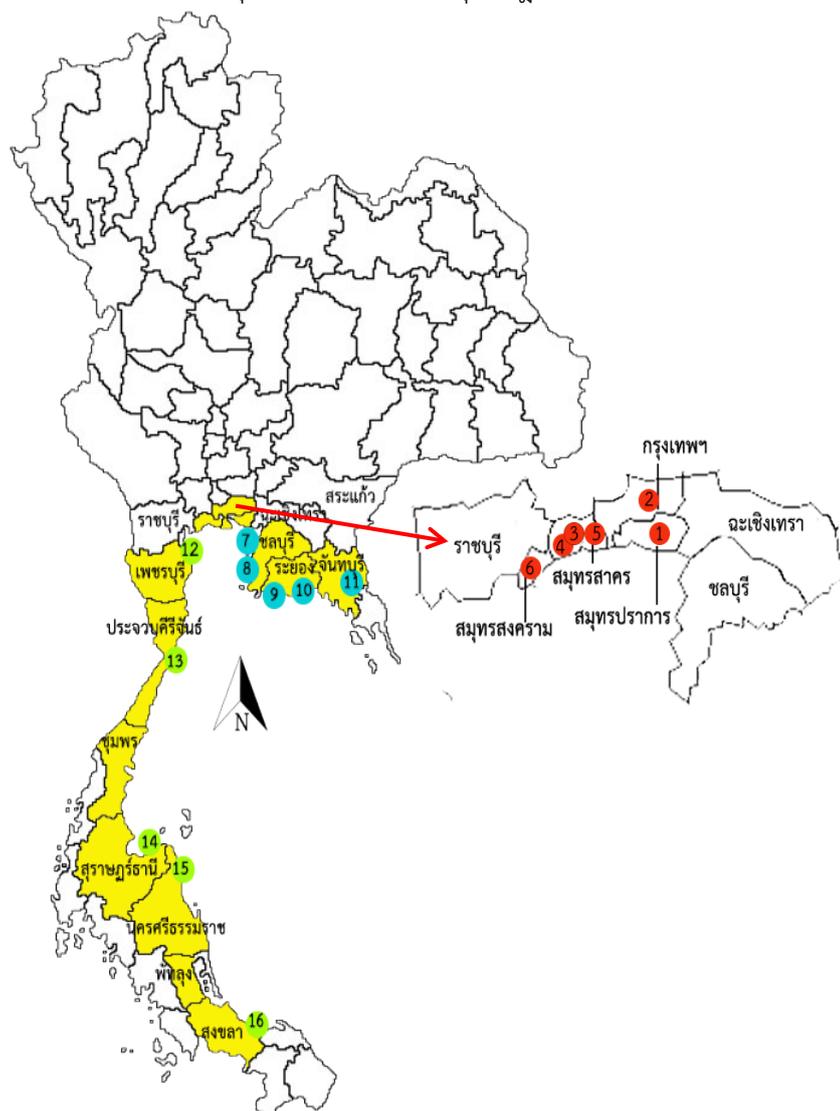
- นำตัวอย่างติดบน stub ที่มีเทปกาวคาร์บอนติดอยู่ (carbon colloidal adhesive) และปล่อยให้แห้ง จากนั้นนำตัวอย่างที่ได้ไปเคลือบด้วยทองคำใช้เวลาประมาณ 100-200 วินาที ด้วยเครื่อง sputter coater (Cressington 108, UK) นำไปศึกษาภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

ผลการศึกษา

เก็บตัวอย่างหอยสกุล *Sermyla* ระหว่างปีพ.ศ. 2558 ถึงปี พ.ศ. 2559 และบันทึกข้อมูลสภาพแวดล้อมในประเทศไทย จำนวน 16 จุดสำรวจ

(รูปที่ 3) ใน 12 จังหวัด โดยแบ่งเป็น

- ภาคกลาง 4 จังหวัด 6 จุดสำรวจ ได้แก่ สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม
- ภาคตะวันออก 3 จังหวัด 5 จุดสำรวจ ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี
- ภาคใต้ 5 จังหวัด 5 จุดสำรวจ ได้แก่ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา

รูปที่ 3 จุดสำรวจหอยสกุล *Sermyla* 16 จุดสำรวจ ของประเทศไทย

จุดสำรวจที่ 1 ป่าชายเลนสถานตากอากาศบางปู	จุดสำรวจที่ 2 คลองเชิงตาแพ
จุดสำรวจที่ 3 คลองสุนัขหอน	จุดสำรวจที่ 4 คลองขุดบ้านป่อ
จุดสำรวจที่ 5 คลองหน้าศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำสมุทรสาคร	จุดสำรวจที่ 6 คลองบางแก้ว
จุดสำรวจที่ 7 คลองเทศบาลเมืองแสนสุข	จุดสำรวจที่ 8 ป่าชายเลนคลองบางละมุง
จุดสำรวจที่ 9 ปากน้ำพังราด	จุดสำรวจที่ 10 บริเวณพระเจดีย์กลางน้ำ
จุดสำรวจที่ 11 คลองตาสังข์	จุดสำรวจที่ 12 ประตูระบายน้ำ เบอร์ 2 กม. 19+500
จุดสำรวจที่ 13 คลองบางน้อย	จุดสำรวจที่ 14 ปากน้ำตาปี
จุดสำรวจที่ 15 คลองสวนสาธารณะบ้านพรุรง	จุดสำรวจที่ 16 ป่าชายเลนสทิงหม้อ

1. สภาพแวดล้อมของพื้นที่ที่ศึกษา (รูปที่ 4)

จุดสำรวจที่ 1 สถานตากอากาศบางปู ต. บางปู อ. เมือง จ. สมุทรปราการ

จุดพิกัด N 13° 31.0' 7.0" E 100° 39' 25.4" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 29 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นป่าชายเลน มีต้นโกงกางใบเล็ก พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนดินทราย ลักษณะน้ำขุ่น น่านิ่ง พบหอยฝิ่งตัวในดินและเกาะตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 16.7 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 2-9 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 38,800 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 3.43 การนำไฟฟ้าของน้ำ 21.3 mS. ความขุ่นของน้ำ 590 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.6 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 31 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 33 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 72%

จุดสำรวจที่ 2 คลองเชิงเตาแพ แขวงเทียนทะเล เขตบางขุนเทียน กรุงเทพมหานคร

จุดพิกัด N 13° 33' 29.0" E 100° 25' 21.5" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 16 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองธรรมชาติ มีต้นแสมและหญ้าน้ำ พบบ้านเรือนปลูกริมฝั่งคลอง พื้นน้ำเป็นดินเลน ลักษณะน้ำขุ่น กระแสน้ำไหลช้า พบหอยฝิ่งตัวในดินและเกาะตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 4.7 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 3-8 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 65,600 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 3.49 การนำไฟฟ้าของน้ำ 8.74 mS. ความขุ่นของน้ำ 100 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 7.2 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 22 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 29°C ความชื้นสัมพัทธ์ 60%

จุดสำรวจที่ 3 คลองสุนัขหอน ต. ท่าจีน อ. เมือง จ. สมุทรสาคร

จุดพิกัด N 13° 29' 39.5" E 100° 07' 39.9" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 33 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดใหญ่ และแหล่งชุมชน พื้นน้ำเป็นดินโคลนทรายปนกรวดหิน ลักษณะน้ำขุ่น น่านิ่ง พบหอยฝิ่งตัวในดิน และเกาะตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 14.8 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 15-25 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 92,100 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 5.88 การนำไฟฟ้าของน้ำ 24.6 mS. ความขุ่นของน้ำ 12.2 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.5 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 29 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 32°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86%

จุดสำรวจที่ 4 คลองขุดบ้านบ่อ ต. บ้านบ่อ อ. เมือง จ. สมุทรสาคร

จุดพิกัด N 13° 31' 11.0" E 100° 10' 46.9" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 22 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองธรรมชาติ และแหล่งชุมชน มีพืชน้ำ ริมตลิ่งมีต้นลำภูปกคลุม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลแรง พบหอยฝิ่งตัวในดิน และเกาะตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 7.4 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 10-18 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 300 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 5.81 การนำไฟฟ้าของน้ำ 12.9 mS. ความขุ่นของน้ำ 86.4 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 7.3 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 31 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 30°C ความชื้นสัมพัทธ์ 86%

จุดสำรวจที่ 5 คลองหน้าศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำสมุทรสาคร ต. โคกขาม อ. เมือง จ. สมุทรสาคร

จุดพิกัด N 13° 29' 55.5" E 100° 18' 29.8" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 22 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดเล็กริมทาง หน้าศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ มีต้นแสมและโกงกางปกคลุม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำขุ่น น่านิ่ง พบหอยฝิ่งตัวและเกาะตามพื้นน้ำ

ราก ลำต้นแสม ต้นโกงกาง ความเค็มของน้ำ 5.5 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 5-15 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 5,400 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 6.47 การนำไฟฟ้าของน้ำ 9.85 mS. ความขุ่นของน้ำ 142 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.8 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 31 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 30°C ความชื้นสัมพัทธ์ 92%

จุดสำรวจที่ 6 คลองบางแก้ว ต. บางแก้ว อ. เมือง จ. สมุทรสงคราม

จุดพิกัด N 13° 24' 15.6" E 100° 00' 15.4" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 27 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดกลางและแหล่งชุมชน พบบ้านปลูกริมฝั่ง พื้นน้ำเป็นดินโคลน ลักษณะน้ำขุ่น กระแสน้ำไหลช้า พบหอยเกาะบนพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 1.0 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 8-20 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 13,000 lux ความเป็นกรดเป็นด่างของน้ำ 5.60 การนำไฟฟ้าของน้ำ 2.02 mS. ความขุ่นของน้ำ 1.31 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.8 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 33 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 29 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 92%

จุดสำรวจที่ 7 คลองเทศบาลเมืองแสนสุข ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

จุดพิกัด N 13° 18' 44.1" E 100° 55' 15.5" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 15 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดใหญ่ และแหล่งชุมชน พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย กรวด พบเศษซากเปลือกหอยและเพรียงทะเล ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลปานกลาง พบหอยเกาะตามพื้นน้ำ และซากเปลือกหอย ความเค็มของน้ำ 2.95 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 2-8 เซนติเมตร ความเข้มแสง 81,200 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 6.59 การนำไฟฟ้าของน้ำ 21.1 mS. ความขุ่นของน้ำ 13.1 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 7.0 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 31 °C อุณหภูมิใต้น้ำ 32°C ความชื้นสัมพัทธ์ 59%

จุดสำรวจที่ 8 คลองบางละมุง ตำบลบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

จุดพิกัด N 13° 02' 32.0" E 100° 55' 51.2" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 26 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดเล็ก มีต้นแสมปกคลุม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำขุ่น น้ำนิ่ง พบหอยเกาะตามพื้นน้ำและรากต้นแสม ความเค็มของน้ำ 2.6 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 5-15 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 85,100 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 6.79 การนำไฟฟ้าของน้ำ 5.08 mS. ความขุ่นของน้ำ 2.81 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 7.8 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 34°C อุณหภูมิใต้น้ำ 28°C ความชื้นสัมพัทธ์ 67%

จุดสำรวจที่ 9 ปากน้ำพังราด ตำบลพังราด อำเภอแกลงจังหวัดระยอง

จุดพิกัด N 12° 42' 17.2" E 101° 47' 11.8" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 14 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นแม่น้ำธรรมชาติ มีต้นโกงกางใบเล็ก-ใบใหญ่ ต้นโปรงแดงขึ้นปกคลุม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลช้า พบหอยเกาะโคนไม้ กิ่งไม้ และฝังตัวตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 16.4 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 8-22 เซนติเมตร ความเข้มแสง 13,400 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 2.4 การนำไฟฟ้าของน้ำ 27.0 mS. ความขุ่นของน้ำ 14.3 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 5.8 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 31 °C อุณหภูมิใต้น้ำ 31°C ความชื้นสัมพัทธ์ 64%

จุดสำรวจที่ 10 พระเจดีย์กลางน้ำ ตำบลปากน้ำอำเภอเมือง จังหวัดระยอง

จุดพิกัด N 12° 39' 52.9" E 101° 14' 47.7" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 17 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นแม่น้ำธรรมชาติ มีต้นโกงกางใบเล็ก-ใบใหญ่ ต้นโปรงแดงขึ้นปกคลุม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลช้า พบหอยเกาะตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 2.7 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 23-32 เซนติเมตร ความเข้มแสง 6,500 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 3.85 การนำไฟฟ้าของน้ำ 5.31 mS. ความขุ่นของน้ำ 75.6 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.4 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 30°C อุณหภูมิใต้น้ำ 28°C ความชื้นสัมพัทธ์ 78%

จุดสำรวจที่ 11 คลองตาสังข์ ตำบล เกาะเปรี๊ญ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

จุดพิกัด N 12° 28' 49.1" E 102° 04' 13.5" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 9 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองธรรมชาติและแหล่งชุมชน พบมีบ้านเรือนปลูกกริมฝั่ง พื้นน้ำเป็นดินทรายปนดินลูกรัง ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลช้า พบหอยเกาะตามพื้นน้ำ ความเค็มของน้ำ 3.4 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 2-8 เซนติเมตร ความเข้มแสง 60,700 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 4.53 การนำไฟฟ้าของน้ำ 6.17 mS. ความขุ่นของน้ำ 72.4 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.2 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 32°C อุณหภูมิใต้น้ำ 33°C ความชื้นสัมพัทธ์ 62%

จุดสำรวจที่ 12 ประตुरบายน้ำคั่นกั้นน้ำเค็ม เบอร์ 2 กม. 19+500 ต. ชะอำ อ. ชะอำ จ. เพชรบุรี

จุดพิกัด N 12° 51' 20.7" E 099° 59' 39.3" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 15 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นประตูกั้นน้ำเค็ม บริเวณรอบๆ เป็นป่าโกงกาง ป่าแสม พบมีการเลี้ยงวัวและเป็นแหล่งประมงของชาวบ้าน ปริมาณน้ำน้อย พื้นน้ำเป็นดินโคลนผสมดินทราย ลักษณะขุ่น กระแสน้ำไหลช้า พบหอยเกาะตามพื้นน้ำและฝังตัวในดิน ความเค็มของน้ำได้ 8.4 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 24-50 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 43,000 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 7.02 การนำไฟฟ้าของน้ำ 14.3 mS. ความขุ่นของน้ำ 21.1 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 9.34 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 34 °C อุณหภูมิใต้น้ำ 32°C ความชื้นสัมพัทธ์ 57%

จุดสำรวจที่ 13 คลองบางน้อย ต. ทับสะแก อ. ทับสะแก จ. ประจวบคีรีขันธ์

จุดพิกัด N 11° 30' 52.4" E 099° 38' 11.7" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 8 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดเล็กไหลผ่านชุมชน พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลช้า พบหอยเกาะตามพื้นน้ำและฝังตัวในดิน ความเค็มของน้ำ 5.9 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 5-30 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 20,300 lux ความเป็นกรด-ด่างของน้ำ 6.90 การนำไฟฟ้าของน้ำ 10.2 mS. ความขุ่นของน้ำ 27.1 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 6.42 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 30 °C อุณหภูมิใต้น้ำ 29 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 88%

จุดสำรวจที่ 14 ปากน้ำตาปี เทศบาลเมือง อ. เมือง จ. สุราษฎร์ธานี

จุดพิกัด N 09° 10' 54.7" E 099° 22' 19.4" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 26 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นปากแม่น้ำขนาดใหญ่ ไหลผ่านชุมชน มีท่าเทียบเรือ พื้นดินเป็นดินโคลนปนดินทราย ลักษณะขุ่น กระแสน้ำไหลแรง พบหอยเกาะตามพื้นน้ำและฝังตัวในดิน ความเค็มของน้ำ 0.7 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 5.8-22 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 28,000 lux ความเป็น

กรด-ต่างของน้ำ 6.53 การนำไฟฟ้าของน้ำ 1.44 mS. ความขุ่นของน้ำ 143 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 5.2 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 21 °C อุณหภูมิใต้น้ำ 24 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 82%

จุดสำรวจที่ 15 คลองสวนสาธารณะบ้านพรุ้ง ต. สีชล อ. สีชล จ. นครศรีธรรมราช

จุดพิกัด N 08° 59' 58.2" E 099° 54' 38.1" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 20 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นคลองขนาดเล็ก มีต้นโปรง แสม และต้นลำพูปกคลุม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนดินทราย ลักษณะน้ำขุ่น กระแสน้ำนิ่ง พบหอยเกาะตามพื้นน้ำและฝังตัวในดิน ความเค็มของน้ำ 0.1 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 22-98 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 17,000 lux ความเป็นกรด-ต่างของน้ำ 4.03 การนำไฟฟ้าของน้ำ 1.37 mS. ความขุ่นของน้ำ 49.2 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 7.8 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 34 °C และอุณหภูมิใต้น้ำ 28 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 75%

จุดสำรวจที่ 16 ป่าชายเลนสทิงหม้อ ต. สทิงหม้อ อ. สิงหนคร จ. สงขลา

จุดพิกัด N 07° 13' 36.6" E 100° 31' 41.8" ความสูงจากระดับน้ำทะเล 10 เมตร

สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจ: เป็นท่าเทียบเรือ มีป่าโกงกาง และป่าแสม พื้นน้ำเป็นดินโคลนปนทราย ลักษณะน้ำใส กระแสน้ำไหลช้า พบเกาะตามพื้นน้ำและฝังตัวในดิน ความเค็มของน้ำได้ 19.7 ppt. ความลึกบริเวณที่เก็บตัวอย่าง 12-25 เซนติเมตร ความเข้มของแสง 6,400 lux ความเป็นกรด-ต่างของน้ำ 3.80 การนำไฟฟ้าของน้ำ 31.4 mS. ความขุ่นของน้ำ 37.6 NTU ออกซิเจนที่ละลายในน้ำ 7.2 mg/l อุณหภูมิเหนือน้ำ 30 °C อุณหภูมิใต้น้ำ 30 °C ความชื้นสัมพัทธ์ 63%

รูปที่ 4 สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจเก็บตัวอย่างหอยสกุล *Sermyla*

รูปที่ 4 (ต่อ) สภาพแวดล้อมบริเวณจุดสำรวจเก็บตัวอย่างหอยสกุล *Sermyla*

2. การแพร่กระจายของหอยสกุล *Sermyla*

จากการสำรวจ 12 จังหวัด 16 จุดสำรวจ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร ชลบุรี ระยอง จันทบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และสงขลา สุ่มเก็บหอยสกุล *Sermyla* ได้จำนวน 2,741 ตัว (ตารางที่ 1) มีลักษณะถิ่นอาศัยอยู่บริเวณน้ำกร่อย (สามารถวัดความเค็มของน้ำได้) เป็นพื้นที่ที่รับความเค็มจากอิทธิพลของน้ำทะเลขึ้นและลง พร้อมกับมีซากสิ่งมีชีวิตเน่าเปื่อยปะปนมากับน้ำทะเล ลักษณะน้ำขุ่น พบหอยเกาะอาศัยตามพื้นดินใต้น้ำ หรือชอบฝังตัวในดินโคลนปนทราย เป็นต้น

3. ศึกษาลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยสกุล *Sermyla*

ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ที่เก็บได้จำนวน 2,678 ตัว สามารถจำแนกลักษณะเปลือกที่แตกต่างกันได้ 3 รูปแบบ โดยอาศัยความแตกต่างของลักษณะสีเปลือก จำนวนเวริล อัตราส่วนความสูงของบอดีเวริลต่อความสูงของเปลือก และจำนวนเส้นตรงตามขวาง (spiral line) (รูปที่ 5, ตารางที่ 2) ดังนี้

- รูปแบบที่ 1 รูปร่างเปลือกทรงกรวยยาว ลักษณะผิวเปลือกสีน้ำตาลเข้ม ส่วนของบอดีเวริลมีความยาว $1/3$ ของความยาวเปลือก มีรอยต่อระหว่างเวริลเป็นร่องเล็กชัดเจน พบลวดลายบนผิวเปลือกเป็นเส้นตามแนวขวาง (spiral line) ตรงฐานบอดีเวริล ประมาณ 4-7 เส้น และมีสันริบบนขนานกับแกนกลางและเฉียงไปทางด้านขวาประมาณ 45 องศา 9-17 สันริบ จำนวนเวริล 5-7 เวริล ขอบปากเปลือกมีลักษณะเป็นจีบเล็กตรงมุมปากด้านบน (รูปที่ 5A)

- รูปแบบที่ 2 รูปร่างเปลือกทรงกรวยยาว ลักษณะผิวเปลือกสีน้ำตาลอ่อนถึงเข้ม ส่วนของบอดีเวิร์ลค่อนข้างอ้วนมีความยาว 1/2 ของความยาวเปลือก มีรอยต่อระหว่างเวิร์ลเป็นร่องเล็กชัดเจน พบลวดลายบนผิวเปลือกเป็นเส้นตามแนวขวาง (spiral line) ตรงฐานบอดีเวิร์ล ประมาณ 5-7 เส้น และมีสันริบนขนานกับแกนกลางและเฉียงไปทางด้านขวาประมาณ 45 องศา 10-13 สันริบ จำนวนเวิร์ล 3-6 เวิร์ล ขอบปากเปลือกมีลักษณะเป็นจีบเล็กตรงมุมปากด้านบน (รูปที่ 5B)

- รูปแบบที่ 3 รูปร่างเปลือกทรงกรวยยาว ลักษณะผิวเปลือกสีน้ำตาลเข้ม ส่วนของบอดีเวิร์ล 1/3 ของความยาวเปลือก มีรอยต่อระหว่างเวิร์ลเป็นร่องเล็กชัดเจน พบลวดลายบนผิวเปลือกเส้นตามแนวขวาง (spiral line) ตั้งแต่เวิร์ลรองสุดท้ายถึงขอบล่างสุดของฐานบอดีเวิร์ล และมีสันริบนขนานกับแกนกลางและเฉียงไปทางด้านขวาประมาณ 45 องศา 14-18 สันริบ จำนวนเวิร์ล 4-7 เวิร์ล ขอบปากเปลือกมีลักษณะเป็นจีบเล็กตรงมุมปากด้านบน (รูปที่ 5C)

รูปที่ 5 สัมฐานวิทยาของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* 3 รูปแบบ (สเกล = 10 mm.)

A: แบบที่ 1 B: แบบที่ 2 C: แบบที่ 3

3.1 ขนาดเปลือกหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1 (รูปที่ 6-8)

- ภาคกลาง 6 จุดสำรวจ 4 จังหวัด คือ สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร
สมุทรสงคราม

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย (คิดจากค่าเฉลี่ยหอยทั้งหมด 766 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย	10.33 ± 1.49 มิลลิเมตร
ความกว้างของเปลือกหอย	4.34 ± 0.53 มิลลิเมตร
ความยาวของบอดีเวิร์ล	6.53 ± 0.96 มิลลิเมตร

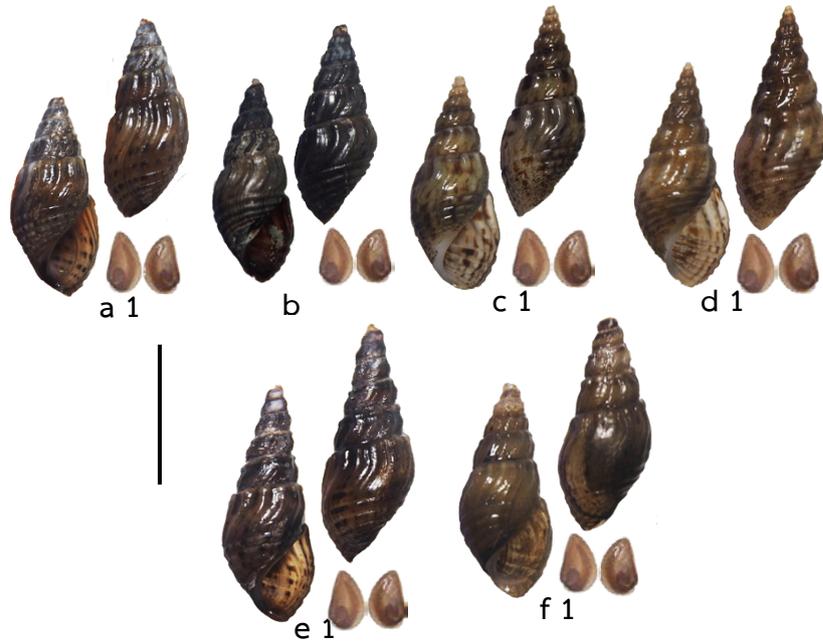
- ภาคตะวันออก 5 จุดสำรวจ 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย: (คิดค่าเฉลี่ยจากจำนวนหอยทั้งหมด 1,137 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย	10.41 ± 1.59 มิลลิเมตร
ความกว้างของเปลือกหอย	4.03 ± 0.64 มิลลิเมตร
ความยาวของบอดีเวิร์ล	6.62 ± 1.11 มิลลิเมตร

- ภาคใต้ 5 จุดสำรวจ 5 จังหวัด คือ เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา
ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย: (คิดค่าเฉลี่ยจากจำนวนหอยทั้งหมด 318 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย	11.74 ± 1.60	มิลลิเมตร
ความกว้างของเปลือกหอย	4.79 ± 0.61	มิลลิเมตร
ความยาวของบอดีเวิร์ล	7.70 ± 1.11	มิลลิเมตร

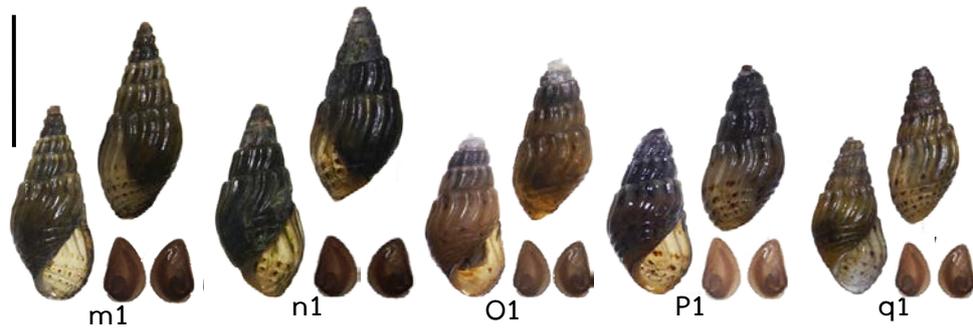
รูปที่ 6 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 1 (สเกล = 10 mm)

- a1: จุดสำรวจที่ 1 ป่าชายเลนสถานตากอากาศบางปู
- b1: จุดสำรวจที่ 2 คลองเชิงตาแพ
- c1: จุดสำรวจที่ 3 คลองสุนัขหอย
- d1: จุดสำรวจที่ 4 คลองขุดบ้านป้อ
- e1: จุดสำรวจที่ 5 คลองหน้าศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ
- f1: จุดสำรวจที่ 6 คลองบางแก้ว

รูปที่ 7 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 1 (สเกล = 10 mm)

- g1: จุดสำรวจที่ 7 คลองเทศบาลแสนสุข
- h1: จุดสำรวจที่ 8 คลองบางละมุง
- i1: จุดสำรวจที่ 9 ปากน้ำพังราด
- j1: จุดสำรวจที่ 10 พระเจดีย์กลางน้ำ
- l1: จุดสำรวจที่ 11 คลองตาสังข์

รูปที่ 8 สัมฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 1 (สเกล = 10 mm)

m1: จุดสำรวจที่ 12 ประจวบคีรีขันธ์ น้ำกั้นน้ำเค็ม

n1: จุดสำรวจที่ 13 คลองบางน้อย

o1: จุดสำรวจที่ 14 ปากน้ำตาปี

p1: จุดสำรวจที่ 15 คลองสวนสาธารณะบ้านพรุรง

q1: จุดสำรวจที่ 16 ป่าชายเลนสตึงหม้อ

3.2 ขนาดเปลือกหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2 (รูปที่ 9-11)

- ภาคกลาง 6 จุดสำรวจ 4 จังหวัด คือ สมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร สมุทรสาคร สมุทรสงคราม

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย (คิดจากค่าเฉลี่ยหอยทั้งหมด 57 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย 11.04 ± 1.57 มิลลิเมตร

ความกว้างของเปลือกหอย 4.82 ± 0.52 มิลลิเมตร

ความยาวของบอดีเวิร์ล 7.40 ± 1.17 มิลลิเมตร

- ภาคตะวันออก 5 จุดสำรวจ 3 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย: (คิดค่าเฉลี่ยจากจำนวนหอยทั้งหมด 73 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย 9.08 ± 1.38 มิลลิเมตร

ความกว้างของเปลือกหอย 4.19 ± 0.51 มิลลิเมตร

ความยาวของบอดีเวิร์ล 6.27 ± 0.90 มิลลิเมตร

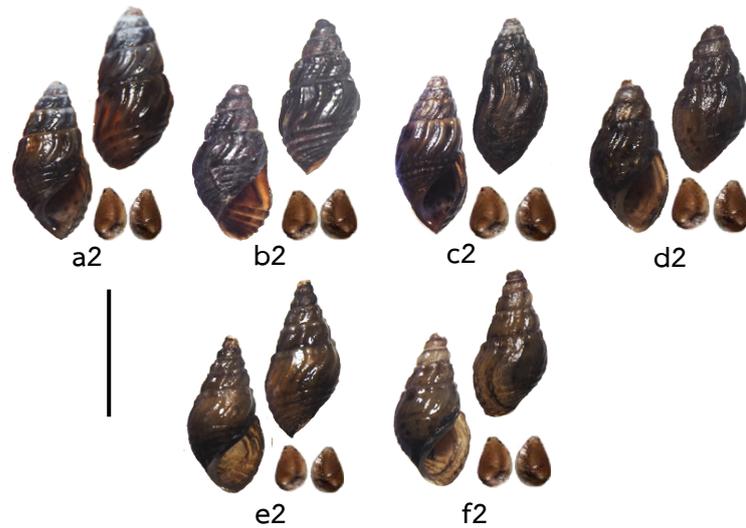
- ภาคใต้ 3 จุดสำรวจ 3 จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช สงขลา

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย: (คิดค่าเฉลี่ยจากจำนวนหอยทั้งหมด 189 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย 9.78 ± 1.24 มิลลิเมตร

ความกว้างของเปลือกหอย 4.42 ± 0.49 มิลลิเมตร

ความยาวของบอดีเวิร์ล 7.04 ± 0.90 มิลลิเมตร

รูปที่ 9 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 2 (สเกล = 10 mm)
 a2: จุดสำรวจที่ 1 ป่าชายเลนสถานตากอากาศบางปู b2: จุดสำรวจที่ 2 คลองเชิงตาแพ
 c2: จุดสำรวจที่ 3 คลองสุนัขหอน d2: จุดสำรวจที่ 4 คลองขุดบ้านบ่อ
 e2: จุดสำรวจที่ 5 คลองหน้าศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ f2: จุดสำรวจที่ 6 คลองบางแก้ว

รูปที่ 10 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 2 (สเกล = 10 mm)
 g2: จุดสำรวจที่ 7 คลองเทศบาลแสนสุข h2: จุดสำรวจที่ 8 คลองบางละมุง
 i2: จุดสำรวจที่ 9 ปากน้ำพังราด j2: จุดสำรวจที่ 10 พระเจดีย์กลางน้ำ
 l2: จุดสำรวจที่ 11 คลองตาสังข์

รูปที่ 11 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคใต้รูปแบบที่ 2 (สเกล = 10 mm)
 m2: จุดสำรวจที่ 13 คลองบางน้อย
 n2: จุดสำรวจที่ 15 คลองสวนสาธารณะบ้านพรุรง
 o2: จุดสำรวจที่ 16 ป่าชายเลนสitingหม้อ

3.3 ขนาดเปลือกหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3 (รูปที่ 12-14)

- ภาคกลาง 2 จุดสำรวจ 2 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานคร สมุทรสงคราม

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย (คิดจากค่าเฉลี่ยหอยทั้งหมด 82 ตัว)

ความยาวเฉลี่ยของเปลือกหอย 10.88 ± 1.63 มิลลิเมตร

ความกว้างเฉลี่ยของเปลือกหอย 4.94 ± 0.60 มิลลิเมตร

ความยาวบอดีเวิร์ล 7.10 ± 1.26 มิลลิเมตร

- ภาคตะวันออก 2 จุดสำรวจ 2 จังหวัด คือ ชลบุรี ระยอง

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย: (คิดค่าเฉลี่ยจากจำนวนหอยทั้งหมด 2 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย 11.98 ± 3.06 มิลลิเมตร

ความกว้างของเปลือกหอย 4.77 ± 0.57 มิลลิเมตร

ความยาวของบอดีเวิร์ล 6.37 ± 1.01 มิลลิเมตร

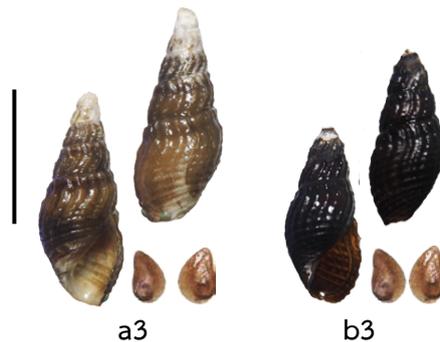
- ภาคใต้ 3 จุดสำรวจ 3 จังหวัด คือ สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช สงขลา

ขนาดเปลือกหอยเฉลี่ย: (คิดค่าเฉลี่ยจากจำนวนหอยทั้งหมด 117 ตัว)

ความยาวของเปลือกหอย 11.25 ± 2.21 มิลลิเมตร

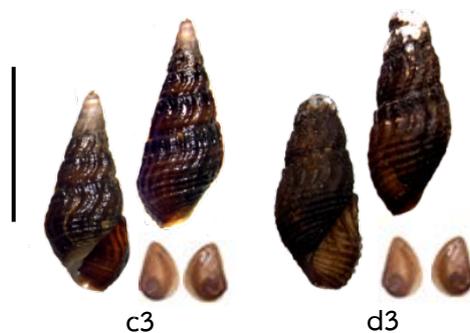
ความกว้างของเปลือกหอย 4.96 ± 0.78 มิลลิเมตร

ความยาวของบอดีเวิร์ล 7.27 ± 1.24 มิลลิเมตร

รูปที่ 12 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 3 (สเกล = 10 mm)

a3: จุดสำรวจที่ 2 คลองเชิงตาแพ b3: จุดสำรวจที่ 6 คลองบางแก้ว

รูปที่ 13 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 3 (สเกล = 10 mm)

c3: จุดสำรวจที่ 1 คลองเทศบาลแสนสุข d3: จุดสำรวจที่ 10 พระเจดีย์กลางน้ำ

รูปที่ 14 สันฐานวิทยาเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 3 (สเกล = 10 mm)
 e3: จุดสำรวจที่ 14 ปากน้ำตาปี f3: จุดสำรวจที่ 15 คลองสวนสาธารณะบ้านพรุรง
 g3: จุดสำรวจที่ 16 ป่าชายเลนสทิงหม้อ

หอยสกุล *Sermyla* 3 รูปแบบนี้สามารถพบการกระจายตัวอยู่ตามบริเวณน้ำกร่อยในประเทศไทย (ตารางที่ 1) ดังนี้

- หอยรูปแบบที่ 1 กระจายตัวอยู่มากที่สุด 16 จุดสำรวจ จำนวน 2,221 ตัว เท่ากับ 81.03%
- หอยรูปแบบที่ 2 กระจายตัว 14 จุดสำรวจ จำนวน 319 ตัว เท่ากับ 11.64%
- หอยรูปแบบที่ 3 กระจายตัว 7 จุดสำรวจ จำนวน 201 ตัว เท่ากับ 7.33% ตามลำดับ

ตารางที่ 1 การแพร่กระจายของหอยสกุล *Sermyla* ในประเทศไทย

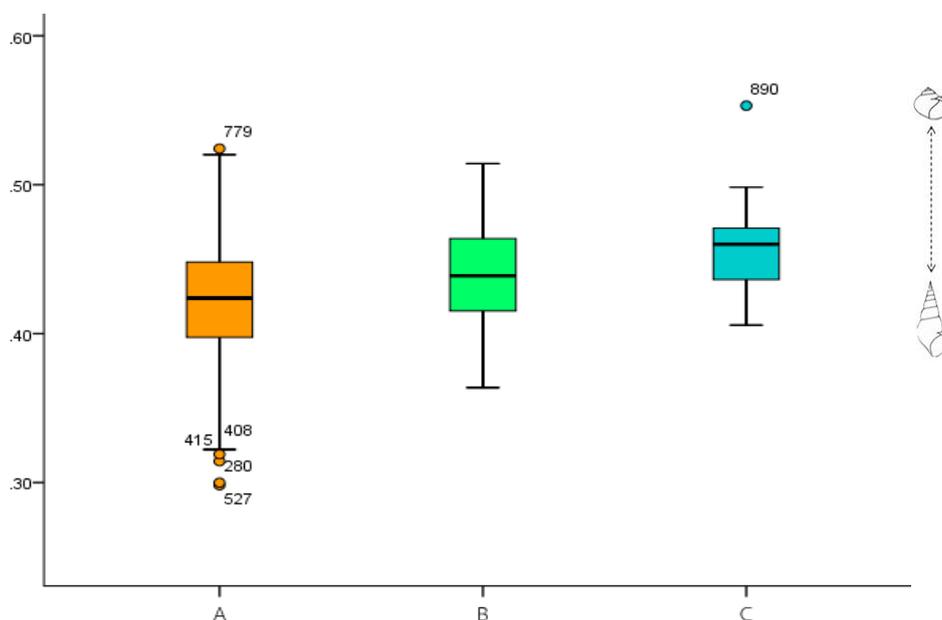
จุดสำรวจ	รูปแบบที่ 1	รูปแบบที่ 2	รูปแบบที่ 3	รวม
ภาคกลาง				1
จุดสำรวจที่ 1 สถานตากอากาศบางปู	150 (98.68%)	2 (1.32%)	0	52
จุดสำรวจที่ 2 คลองเชิงตาแพ	90 (95.74%)	2 (2.13%)	2 (2.13%)	94
จุดสำรวจที่ 3 คลองสุนัขหอน	198 (99.00%)	2 (1.00%)	0	200
จุดสำรวจที่ 4 คลองขุดบ้านบ่อ	40 (95.24%)	2 (4.76%)	0	42
จุดสำรวจที่ 5 คลองหน้าศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำสมุทรศาสตร์	70 (67.96%)	33 (32.04%)	0	103
จุดสำรวจที่ 6 คลองบางแก้ว	218 (69.43%)	16 (1.91%)	80 (25.48%)	314
รวม	766 (84.64%)	57 (6.30%)	82 (9.06%)	905
ภาคตะวันออก				
จุดสำรวจที่ 7 คลองเทศบาลเมืองแสนสุข	700 (97.09%)	20 (2.77%)	1 (0.14%)	721
จุดสำรวจที่ 8 คลองบางละมุง	211 (99.06%)	2 (0.94%)	0	213
จุดสำรวจที่ 9 ปากน้ำพังราด	36 (64.29%)	20 (35.71%)	0	56
จุดสำรวจที่ 10 พระเจดีย์กลางน้ำ	60 (65.93%)	30 (32.97%)	1 (1.10%)	91
จุดสำรวจที่ 11 คลองตาสิงห์ตำบล	130 (99.24%)	1 (0.76%)	0	131
รวม	1137 (93.81%)	73 (6.02%)	2 (0.17%)	1212
ภาคใต้				
จุดสำรวจที่ 12 ประตुरะบายน้ำกั้นน้ำเค็ม	114 (100%)	0	0	114
จุดสำรวจที่ 13 คลองบางน้อย	124 (99.2%)	1 (0.8%)	0	125
จุดสำรวจที่ 14 ปากน้ำตาปี	4 (66.67%)	0	2 (33.33%)	6
จุดสำรวจที่ 15 คลองสวนสาธารณะบ้านพรุรง	58 (20.49%)	169 (59.72%)	56 (19.79%)	283
จุดสำรวจที่ 16 ป่าชายเลนสทิงหม้อ	18 (18.75%)	19 (19.79%)	59 (61.46%)	96
รวม	318 (50.96%)	189(30.29%)	117(18.75%)	624
รวมทั้งหมด	2221(81.03%)	319(11.64%)	201(7.33%)	2741

ตารางที่ 2 ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของหอยสกุล *Sermyla* 3 รูปแบบ

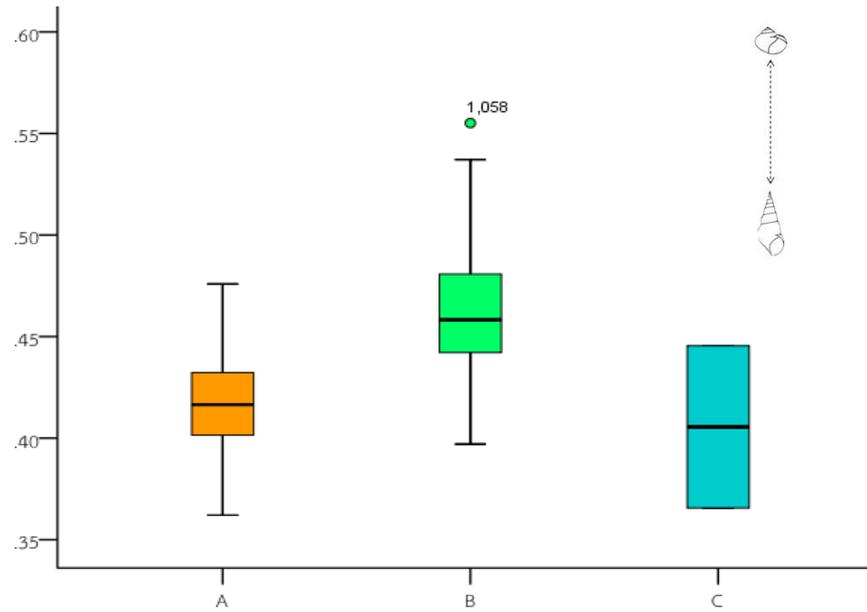
หอยสกุล <i>Sermyla</i>	จำนวนเวิร์ล	บอดีเวิร์ลต่อความยาวเปลือก	Spiral line	จำนวนและขนาดสันรับที่บอดีเวิร์ล	จำนวนหอย(ตัว)
รูปแบบที่1 	5-7	1/3	บอดีเวิร์ล	9-17 สันรับขนาดใหญ่	2,221
รูปแบบที่2 	3-6	1/2	บอดีเวิร์ล	10-13 สันรับขนาดใหญ่	319
รูปแบบที่3 	4-7	1/3	ทั้งหมดของเปลือก	14-18 สันรับขนาดเล็ก	201

3.4 วิเคราะห์รูปร่างของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ทางสถิติ

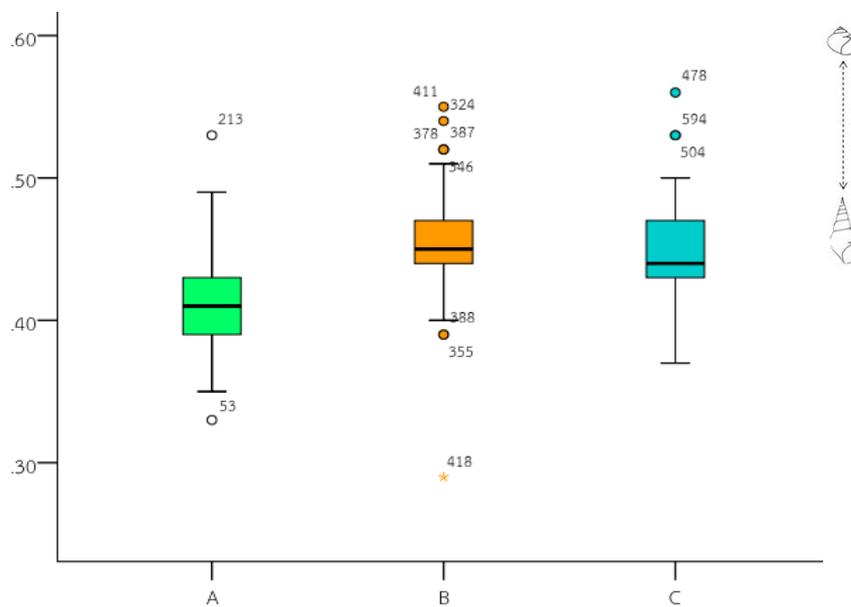
3.4.1 จากค่า Size index ด้วยโปรแกรม SPSS ด้วยวิธี Box plot พบว่า เปลือกหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ ใน 16 จุดสำรวจ มีรูปร่างเปลือกค่อนข้างไปทางทรงกรวยรียาวโดยเฉพาะในรูปแบบที่ 1 ที่มีรูปร่างทรงกรวยรียาวมากกว่า (รูปที่ 15-17)

รูปที่ 15 การวิเคราะห์รูปร่างเปลือกหอย โดยวิธี box plot ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง 3 รูปแบบ แกน X คือรูปแบบหอย และ แกน Y คือค่า size index (A: Morph 1, B: Morph 2, C: Morph 3)

รูปที่ 16 การวิเคราะห์รูปร่างเปลือกหอย โดยวิธี box plot ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก 3 รูปแบบ แกน X คือรูปแบบหอย และ แกน Y คือค่า size index (A: Morph 1, B: Morph 2, C: Morph 3)

รูปที่ 17 การวิเคราะห์รูปร่างเปลือกหอย โดยวิธี box plot ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคใต้ 3 รูปแบบ แกน X คือรูปแบบหอย และ แกน Y คือค่า size index (A: Morph 1, B: Morph 2, C: Morph 3)

3.4.2 จากขนาดความยาวและความกว้างเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ด้วยโปรแกรม SPSS โดยวิธี ONE-WAY ANOVA (ตารางที่ 3)

- ภาคกลาง

พบความยาวและความกว้างของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีความยาวของเปลือกหอย ($p\text{-value} = 0.32 > 0.05$) และความกว้างของเปลือกหอย ($p\text{-value} = 0.34 > 0.05$) ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

- ภาคตะวันออก

พบความยาวและความกว้างของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีความยาวของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.00 < 0.05$) แต่ความกว้างของเปลือกหอย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.95 > 0.05$)

- ภาคใต้

พบความยาวและความกว้างของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีความยาวและความกว้างของเปลือกหอยทั้ง 3 รูปแบบ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p\text{-value} = 0.00 < 0.05$)

ตารางที่ 3 ขนาดเปลือกหอย สกุล *Sermyla* ใน 3 รูปแบบ

สถานที่		ความยาวเปลือก	ความกว้างเปลือก	ความยาวบอดี เวิร์ล	จำนวนเวิร์ล
ภาคกลาง	รูปแบบที่ 1 (n=766)	min./max. 6.38/14.96	2.78/6.62	3.35/10.07	5-7
	mean	10.33	4.34	6.53	
	SD	1.49	0.53	0.96	
รูปแบบที่ 2 (n=57)	min./max.	7.03/14.11	3.68/6.01	4.1/9.97	5-6
	mean	11.04	4.82	7.40	
	SD	1.57	0.52	1.17	
รูปแบบที่ 3 (n=82)	min./max.	8.06/15.73	3.68/6.88	4.53/10.74	5
	mean	10.88	4.94	7.10	
	SD	1.63	0.60	1.26	
ภาคตะวันออก	รูปแบบที่ 1 (n=1,137)	min./max. 6.20/14.99	2.51/6.63	3.63/12.38	5-7
	mean	10.31	4.29	6.56	
	SD	1.62	0.63	1.12	
รูปแบบที่ 2 (n=73)	min./max.	6.22/11.97	2.90/5.40	4.16/8.19	3-6
	mean	9.08	4.19	6.27	
	SD	1.38	0.51	0.90	
รูปแบบที่ 3 (n=2)	min./max.	9.81/14.14	4.37/5.17	6.43/7.86	4-7
	mean	11.98	4.77	8.37	
	SD	3.06	0.57	1.01	

ตารางที่ 3 (ต่อ) ขนาดเปลือกหอย สกุล *Sermyla* ใน 3 รูปแบบ

สถานที่		ความยาวเปลือก	ความกว้างเปลือก	ความยาวบอดี เวอร์ล	จำนวนเวอร์ล
ภาคใต้ รูปแบบที่ 1 (n=318)	min./max.	6.40/17.43	3.17/6.67	3.75/11.01	4-8
	mean	11.74	4.79	7.07	
	SD	1.60	0.61	1.11	
รูปแบบที่ 2 (n=189)	min./max.	7.01/13.02	3.16/5.78	5.09/9.36	4-6
	mean	9.78	4.42	7.04	
	SD	1.24	0.49	0.90	
รูปแบบที่ 3 (n=117)	min./max.	7.66/16.50	3.68/7.00	5.01/10.27	3-6
	mean	11.25	4.96	7.27	
	SD	2.21	0.78	1.24	

4. ศึกษาการเจริญพัฒนาตัวอ่อนในถุงฟักตัวอ่อนของหอยสกุล *Sermyla*

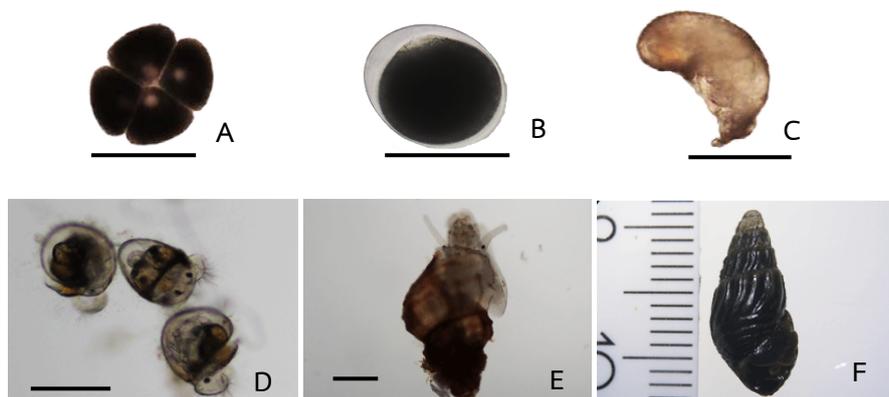
การศึกษาการเจริญพัฒนาตัวอ่อนของหอยสกุล *Sermyla* พบว่าการเจริญพัฒนาตัวอ่อนแบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังนี้

1. การเจริญพัฒนาแบบ eu-viviparity

เมื่อไข่ผสมกับสเปิร์มจะได้เป็นไซโกต (zygote) แล้วเจริญพัฒนาเซลล์เข้าสู่ระยะคลีเวจ (cleavage) โดยจะมีการแบ่งเซลล์ออกเป็น 4 เซลล์ที่มีขนาดเท่ากัน (equal holoblastic cleavage) (รูปที่ 18A) ซึ่งจะไม่พบง่ายมากนักในระยะนี้ (Mariano et al., 2011) ต่อมาจะเจริญพัฒนาไปเป็นตัวอ่อนในระยะ early embryo ซึ่งมีลักษณะรูปร่างค่อนข้างกลม และมีขอบข่ายเซลล์ชัดเจน (รูป 18B) เจริญต่อไปเป็นระยะ late embryo ตัวอ่อนระยะนี้เริ่มมีการสร้างเปลือกแต่ยังไม่เต็มวง (รูป 18C) และเจริญพัฒนาเป็นตัวอ่อนระยะ juvenile ต่อไป ในระยะนี้ส่วนใหญ่จะมีการสร้างจำนวนเวอร์ล 4-5 เวอร์ล (รูป 18E) ก่อนปล่อยตัวอ่อนออกมาจากตัวแม่ภายในช่อง brood pouch และเจริญไปเป็นตัวเต็มวัย (adult) พบการเจริญพัฒนาระยะนี้ทุกจุดสำรวจ

2. การเจริญพัฒนาแบบ ovo-viviparity

เมื่อไข่ผสมกับสเปิร์มได้เป็นไซโกต แล้วเจริญพัฒนาเซลล์เข้าสู่ระยะคลีเวจ เจริญพัฒนาเป็นระยะ early embryo และตัวอ่อนระยะ veliger (รูป 18D) ในระยะนี้จะปล่อยออกมาจากถุงฟักตัวอ่อนก่อนจะพัฒนาไปเป็นระยะ juvenile และเจริญไปเป็นตัวเต็มวัย (รูป 18F) (Fretter, 1984; Glaubrecht et al., 2009) พบการเจริญพัฒนาระยะนี้เพียงจุดสำรวจเดียวเท่านั้น คือ คลองบางน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รูปที่ 18 การเจริญพัฒนาตัวอ่อนของหอยภายในถุงฟักตัวอ่อน (สเกล = 0.5 มิลลิเมตร)

A: ระยะ cleavage B: ระยะ early embryo C: ระยะ late embryo,
D: ระยะ veligers E: ระยะ juvenile F: ระยะ adult

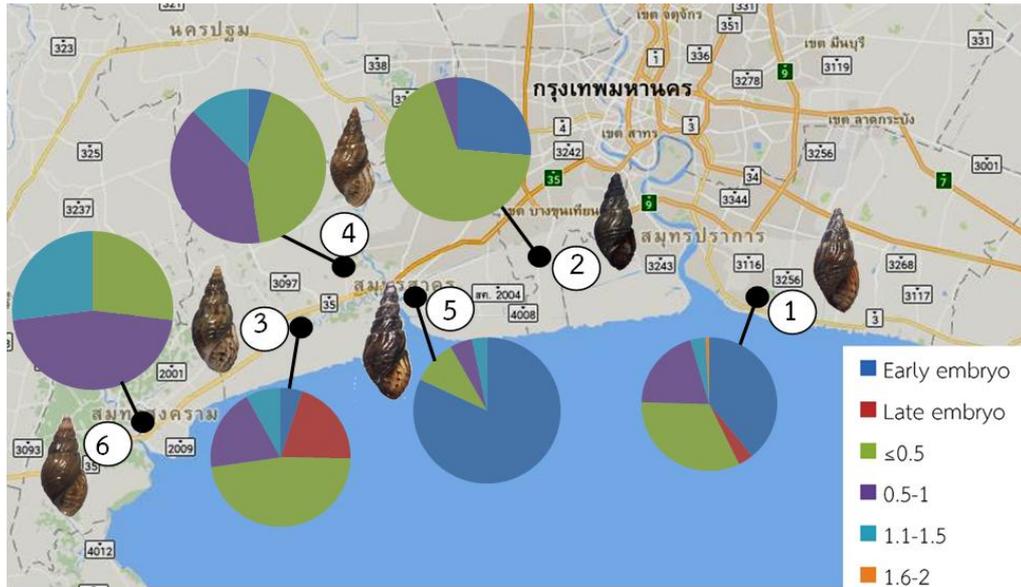
ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกตามรูปแบบลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยสกุล *Sermyla* ระยะตัวเต็มวัย 3 รูปแบบ จำนวน 16 จุดสำรวจ โดยมีการเจริญพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อน ดังนี้

4.1 ภาคกลาง

หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1 (n=19 ตัว) พบ 6 จุดสำรวจ 4 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 1 (จังหวัดสมุทรปราการ) จุดสำรวจที่ 2 (กรุงเทพมหานคร) จุดสำรวจที่ 3,4,5 (จังหวัดสมุทรสาคร) จุดสำรวจที่ 6 (จังหวัดสมุทรสงคราม) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มิลลิเมตรมากที่สุด รองลงมาคือตัวอ่อนระยะ early embryo, ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5-1.0 มิลลิเมตร, ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1-1.5 มิลลิเมตร, ตัวอ่อนระยะ late embryo และตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตร ตามลำดับ (รูปที่ 19, ตารางที่ 4)

หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2 (n= 13 ตัว) พบ 6 จุดสำรวจ 4 จังหวัด จำนวน 13 ตัว ได้แก่ จุดสำรวจที่ 1 (จังหวัดสมุทรปราการ)จุดสำรวจที่ 2 (กรุงเทพมหานคร) จุดสำรวจที่ 3,4, 5 (จังหวัดสมุทรสาคร) จุดสำรวจที่ 6 (จังหวัดสมุทรสงคราม)พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะearly embryo มากที่สุดรองลงมาคือตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5-1.0 มิลลิเมตร, ตัวอ่อนระยะ juvenileขนาดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มิลลิเมตร, ตัวอ่อนระยะ late embryo, ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1-1.5 มิลลิเมตรและตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตร ตามลำดับ (รูปที่ 20, ตารางที่ 5)

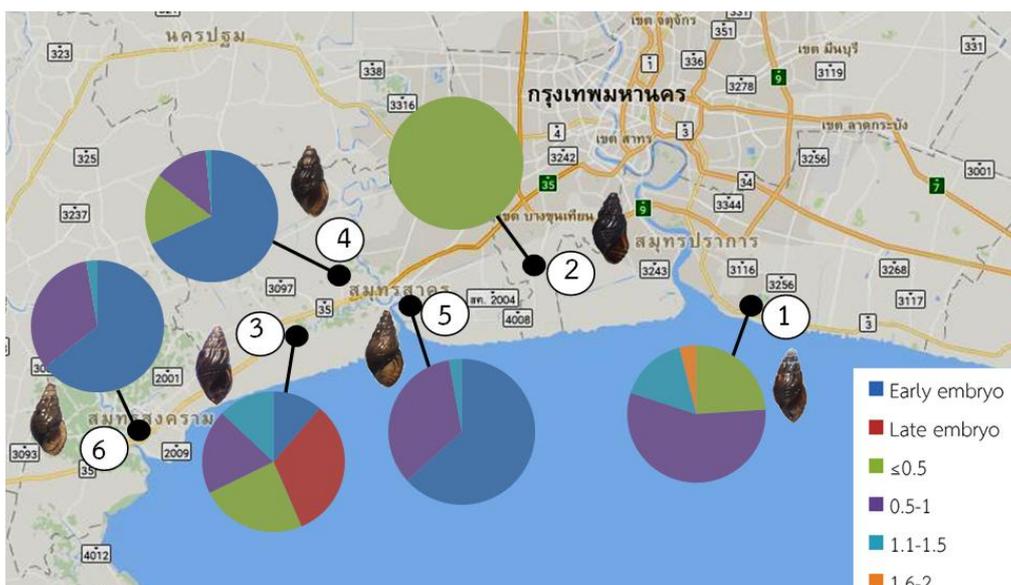
หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3 (n=4 ตัว) พบ 2 จุดสำรวจ 2 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 2 (กรุงเทพมหานคร) จุดสำรวจที่ 6 (จังหวัดสมุทรสงคราม) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ early embryo มากที่สุดรองลงมาคือ ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.5 มิลลิเมตร และตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5 -1.0 มิลลิเมตร ตามลำดับ(รูปที่ 21, ตารางที่ 6)

รูปที่ 19 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 1

ตารางที่ 4 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 1

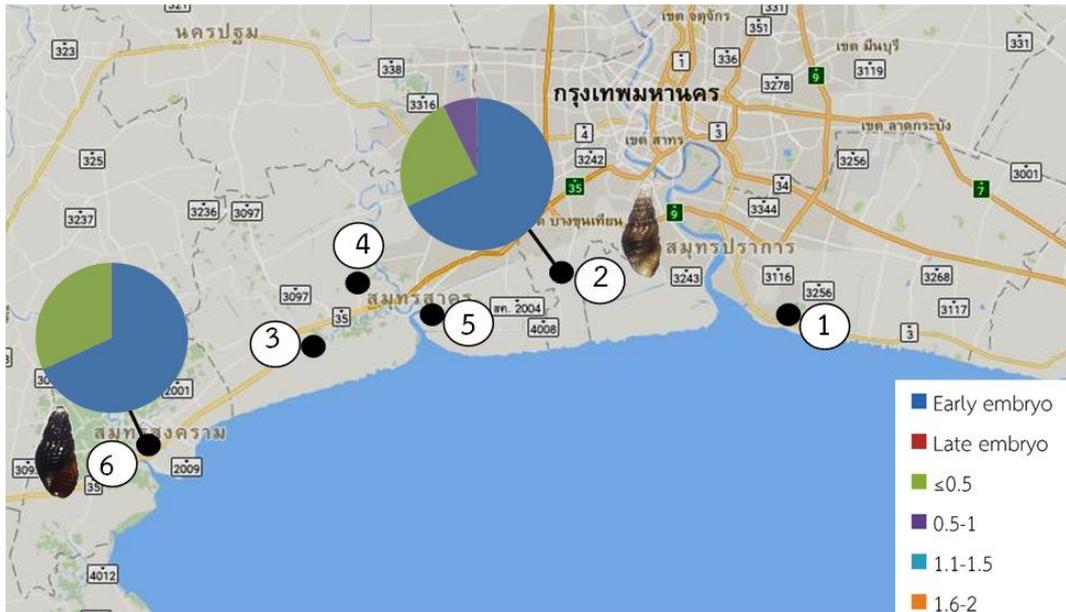
สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	Juvenile (mm)			
			≤0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 1 (n=4)	43	4	36	22	4	1
จุดสำรวจที่ 2 (n=2)	5	0	13	1	0	0
จุดสำรวจที่ 3 (n=4)	5	20	47	19	8	0
จุดสำรวจที่ 4 (n=4)	7	0	62	58	18	0
จุดสำรวจที่ 5 (n=3)	100	0	12	6	4	0
จุดสำรวจที่ 6 (n=2)	0	0	7	12	7	0
รวม (n=19)	160	24	177	118	41	1

รูปที่ 20 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆของหอยสกุล *Semyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 2

ตารางที่ 5 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 2

สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	Juvenile (mm)			
			≤ 0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 1 (n=2)	0	0	6	14	4	1
จุดสำรวจที่ 2 (n=2)	0	0	21	0	0	0
จุดสำรวจที่ 3 (n=2)	7	20	15	12	8	0
จุดสำรวจที่ 4 (n=2)	47	0	12	9	1	0
จุดสำรวจที่ 5 (n=3)	45	0	0	24	2	0
จุดสำรวจที่ 6 (n=2)	47	0	0	24	2	0
รวม (n=13)	146	20	54	83	17	1

รูปที่ 21 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 3

ตารางที่ 6 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง รูปแบบที่ 3

สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	Juvenile (mm)			
			≤0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 2 (n=2)	30	0	14	0	0	0
จุดสำรวจที่ 6 (n=2)	47	0	17	5	0	0
รวม (n=4)	77	0	31	5	0	0

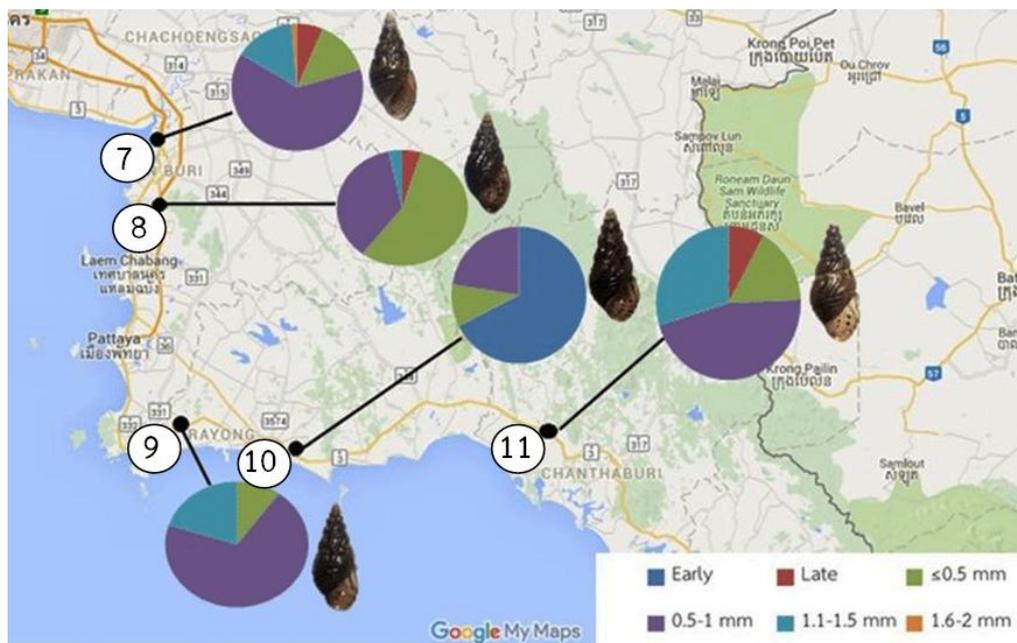
4.2 ภาคตะวันออก

หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1 (n=30 ตัว) พบ 5 จุดสำรวจ 3 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 7,8 (จังหวัดชลบุรี) จุดสำรวจที่ 9,10 (จังหวัดระยอง) จุดสำรวจที่ 11 (จังหวัดจันทบุรี) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5 -1.0 มิลลิเมตร มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด ≤0.5 มิลลิเมตร ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1 - 1.5 มิลลิเมตร ตัวอ่อนระยะ early embryo ตัวอ่อนระยะ late embryo และพบน้อยที่สุดตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตร ตามลำดับ (รูปที่ 22, ตารางที่ 7)

หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2 (n=30 ตัว) พบ 5 จุดสำรวจ 3 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 7,8 (จังหวัดชลบุรี) จุดสำรวจที่ 9,10 (จังหวัดระยอง) จุดสำรวจที่ 11 (จังหวัดจันทบุรี) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5 -1.0 มิลลิเมตร มากที่สุด รองลงมาคือ ตัวอ่อนระยะ

juvenile ขนาด ≤ 0.5 มิลลิเมตร ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1 - 1.5 มิลลิเมตร ตัวอ่อนระยะ late embryo ตัวอ่อนระยะ early embryo และพบน้อยที่สุดตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตร ตามลำดับ (รูปที่ 23, ตารางที่ 8)

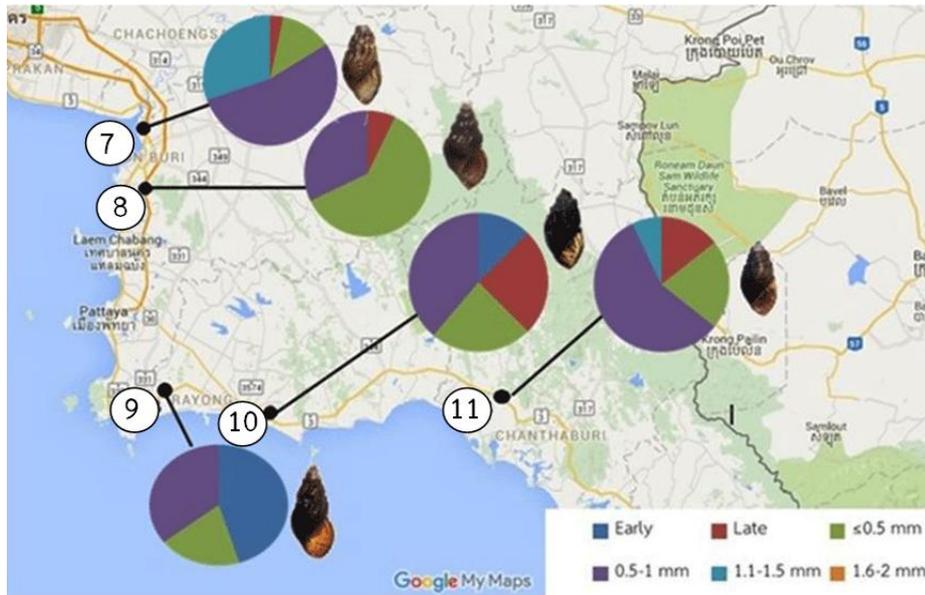
หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3 (n=2 ตัว) พบ 2 จุดสำรวจ 2 จังหวัด จำนวน 2 ตัว ได้แก่ จุดสำรวจที่ 7 (จังหวัดชลบุรี) จุดสำรวจที่ 10 (จังหวัดระยอง) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5-1.0 มิลลิเมตร ในบริเวณจุดสำรวจที่ 10 เท่านั้นส่วนบริเวณที่ 7 ไม่พบตัวอ่อนระยะใดเลย (รูปที่ 24, ตารางที่ 9)

รูปที่ 22 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 1

ตารางที่ 7 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 1

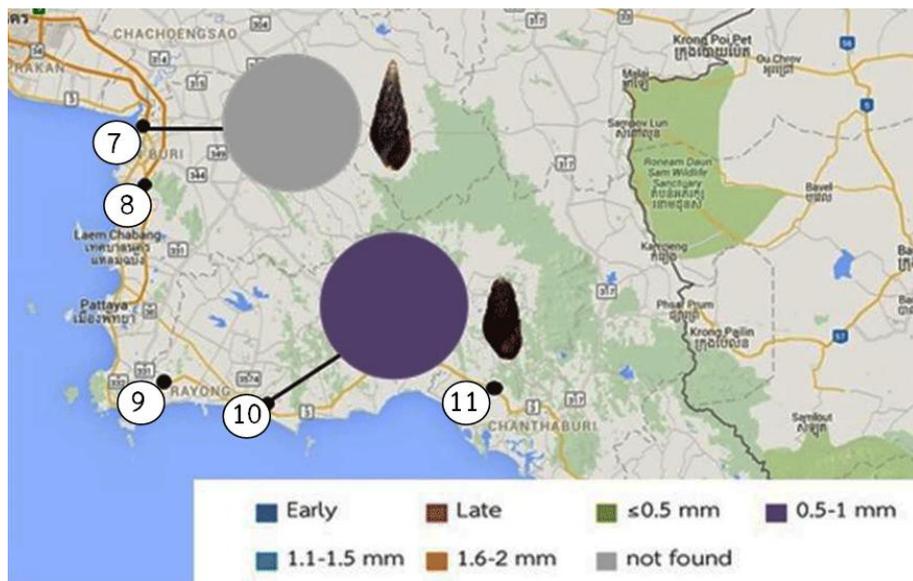
สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	Juvenile (mm)			
			≤ 0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 7 (n=6)	0	9	20	90	21	2
จุดสำรวจที่ 8 (n=6)	0	7	83	54	5	0
จุดสำรวจที่ 9 (n=6)	0	0	1	7	2	0
จุดสำรวจที่ 10 (n=6)	27	0	4	9	0	0
จุดสำรวจที่ 11 (n=6)	0	3	6	17	11	0
รวม (n=30)	27	19	114	177	39	2

รูปที่ 23 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 2

ตารางที่ 8 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 2

สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	Juvenile (mm)			
			≤0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 7 (n=6)	0	3	12	51	29	0
จุดสำรวจที่ 8 (n=6)	0	2	17	9	0	0
จุดสำรวจที่ 9 (n=6)	14	0	6	11	0	0
จุดสำรวจที่ 10 (n=6)	9	18	17	28	0	0
จุดสำรวจที่ 11 (n=6)	0	2	3	8	1	0
รวม (n=30)	23	25	55	107	30	0

รูปที่ 24 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 3

ตารางที่ 9 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคตะวันออก รูปแบบที่ 3

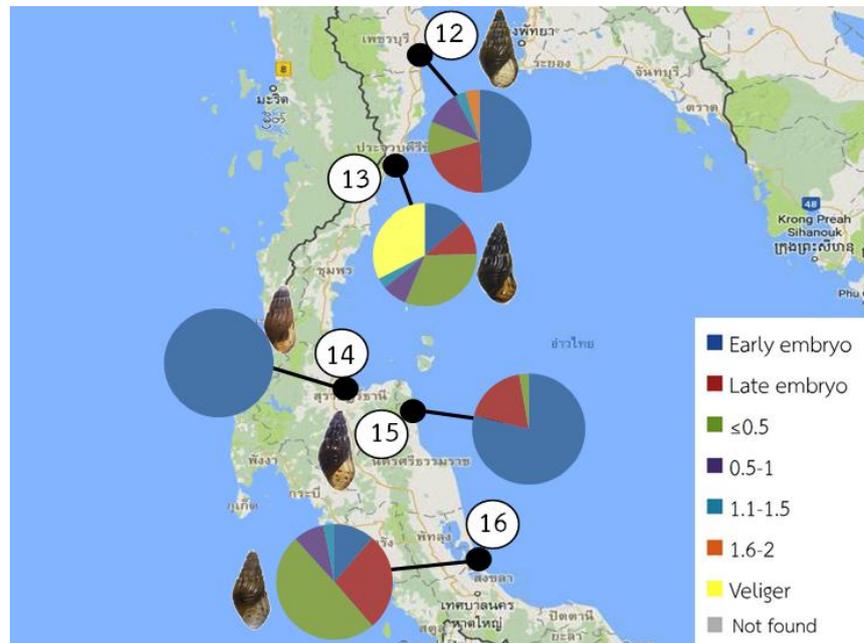
สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	Juvenile (mm)			
			≤ 0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 7 (n=1)	0	0	0	0	0	0
จุดสำรวจที่ 10 (n=1)	0	0	0	1	0	0
รวม (n=2)	0	0	0	1	0	0

4.3 ภาคใต้

หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1 (n=35 ตัว) พบ 5 จุดสำรวจ 5 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 12 (จังหวัดเพชรบุรี) จุดสำรวจที่ 13 (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) จุดสำรวจที่ 14 (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) จุดสำรวจที่ 15 (จังหวัดนครศรีธรรมราช) และจุดสำรวจที่ 16 (จังหวัดสงขลา) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด ≤ 0.5 มิลลิเมตร มากที่สุด รองลงมาตัวอ่อนระยะ early embryo ตัวอ่อนระยะ veliger ตัวอ่อนระยะ late embryo ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5 -1.0 มิลลิเมตร ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1 - 1.5 มิลลิเมตรและพบน้อยที่สุดตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตรตามลำดับ (รูปที่ 25, ตารางที่ 10)

หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2 (n=8 ตัว) พบ 3 จุดสำรวจ 3 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 12 (จังหวัดเพชรบุรี) จุดสำรวจที่ 13 (จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) และจุดสำรวจที่ 15 (จังหวัดนครศรีธรรมราช) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด ≤ 0.5 มิลลิเมตร มากที่สุด รองลงมาตัวอ่อนตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5 -1.0 มิลลิเมตร. ตัวอ่อนระยะ late embryo ตัวระยะ early embryo ตัวอ่อนระยะ veliger ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1 - 1.5 มิลลิเมตร และพบน้อยที่สุดตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตร ตามลำดับ (รูปที่ 26, ตารางที่ 11)

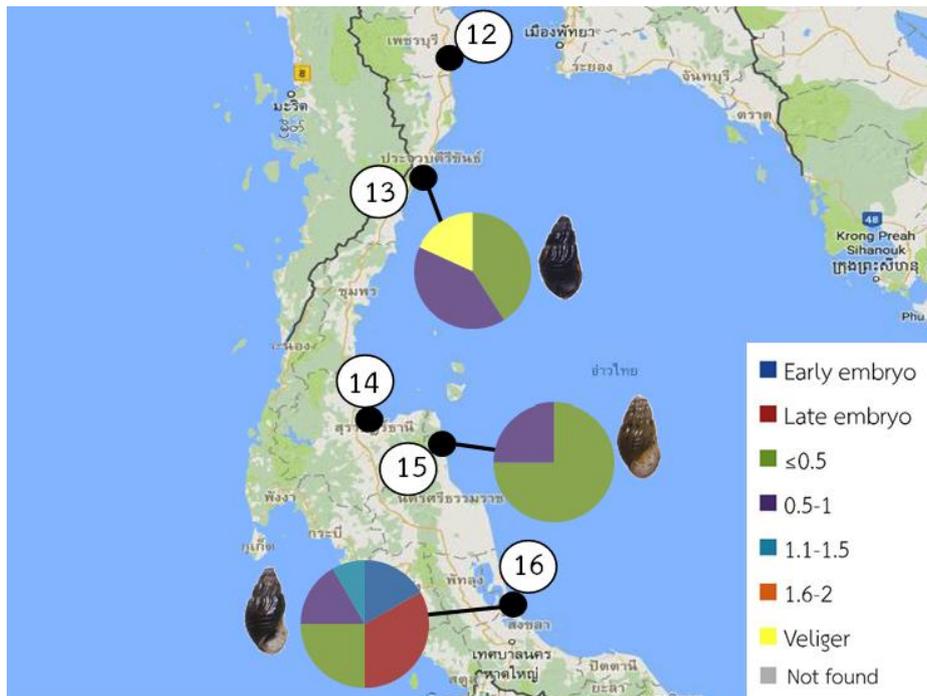
หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3 (n=13 ตัว) พบ 3 จุดสำรวจ 3 จังหวัด ได้แก่ จุดสำรวจที่ 14 (จังหวัดสุราษฎร์ธานี) จุดสำรวจที่ 15 (จังหวัดนครศรีธรรมราช) และจุดสำรวจที่ 16 (จังหวัดสงขลา) พบรูปแบบการพัฒนาตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด ≤ 0.5 มิลลิเมตร มากที่สุด รองลงมาตัวอ่อนตัวอ่อนระยะ late embryo ระยะ early embryo ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 0.5 -1.0 มิลลิเมตร ตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.1 - 1.5 มิลลิเมตรและพบน้อยที่สุดตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2.0 มิลลิเมตรตามลำดับ และไม่พบตัวอ่อนระยะ veliger เลย (รูปที่ 27, ตารางที่ 12)

รูปที่ 25 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 1

ตารางที่ 10 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 1

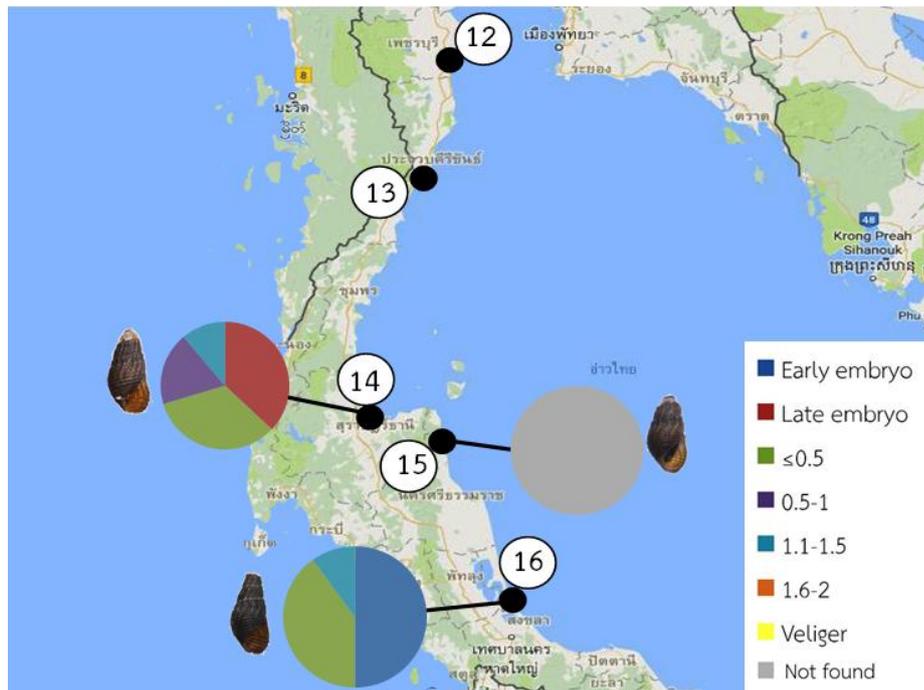
สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	veliger	Juvenile (mm)			
				≤0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 12 (n=6)	99	44	ไม่พบ	21	22	7	9
จุดสำรวจที่ 13 (n=16)	127	101	301	293	73	31	0
จุดสำรวจที่ 14 (n=1)	59	0	ไม่พบ	0	0	0	0
จุดสำรวจที่ 15 (n=6)	86	20	ไม่พบ	3	0	0	0
จุดสำรวจที่ 16 (n=6)	30	73	ไม่พบ	132	23	8	0
รวม (n=35)	401	231	301	449	118	46	9

รูปที่ 26 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 2

ตารางที่ 11 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Semyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 2

สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	veliger	Juvenile (mm)			
				≤ 0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 13 (n=1)	0	0	4	9	9	0	0
จุดสำรวจที่ 15 (n=6)	0	0	ไม่พบ	6	2	0	0
จุดสำรวจที่ 16 (n=1)	4	8	ไม่พบ	6	4	2	0
รวม (n=8)	4	8	4	21	15	2	0

รูปที่ 27 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 3

ตารางที่ 12 ขนาดตัวอ่อนระยะต่างๆ ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคใต้ รูปแบบที่ 3

สถานที่	Early Embryo	Late Embryo	veliger	Juvenile (mm)			
				≤0.5	0.5-1	1.1-1.5	1.6-2
จุดสำรวจที่ 14 (n=1)	0	10	ไม่พบ	9	5	3	0
จุดสำรวจที่ 15 (n=6)	0	0	ไม่พบ	0	0	0	0
จุดสำรวจที่ 16 (n=6)	5	0	ไม่พบ	4	0	1	0
รวม (n=13)	5	10	0	13	5	4	0

5. ลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยในระยะ juvenile ภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (Scanning Electron Microscopy, SEM)

5.1 หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1 (รูปที่ 28A – 28D; 29A – 29D)

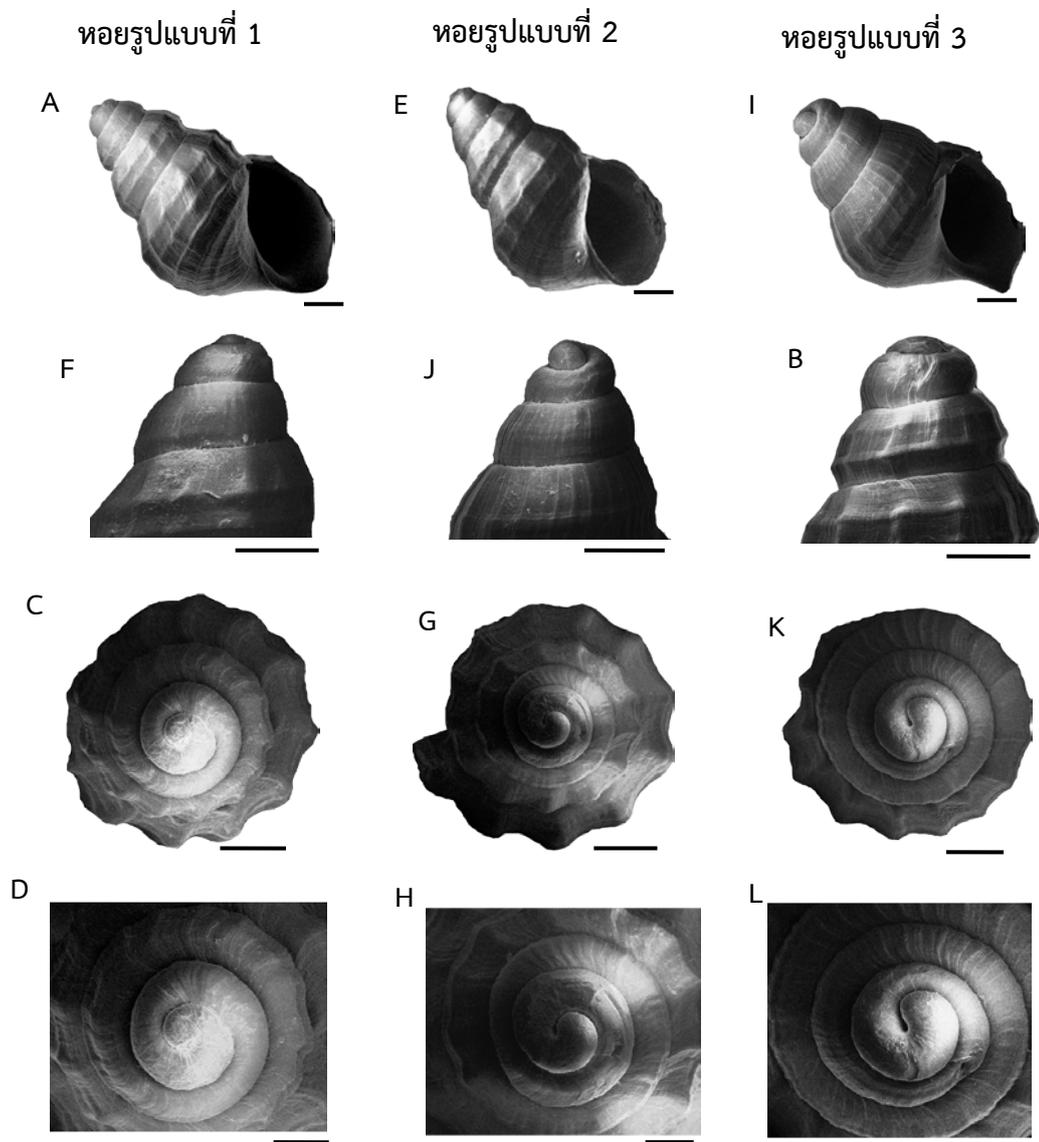
ลักษณะเป็นรูปทรงกรวยไข่ มีจำนวนเวิร์ลตั้งแต่ 3-5 เวิร์ลโดยในแต่ละเวิร์ลจะมีเส้นตามแนวตั้ง (growth line) บนผิวเปลือกตั้งแต่เวิร์ลที่ 2 จนถึงเวิร์ลสุดท้ายตรงบริเวณของปากเปลือก และพบสันตามแนวขวาง (spiral ridge) 1-2 เส้นในเวิร์ลที่ 3 และพบได้ประมาณ 2-3 เส้นต่อเวิร์ลในเวิร์ลที่ 4 ถึงเวิร์ลสุดท้าย บริเวณเวิร์ลแรกพบลักษณะเป็นรอยย่น (wrinkle) และเริ่มเห็น axial rib ตั้งแต่เวิร์ลที่ 3 เป็นต้นไป ลักษณะการขดวนของเปลือกเป็นแบบวนขวา

5.2 หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2 (Morp2) (รูปที่ 28E – 28H; 29E – 29H)

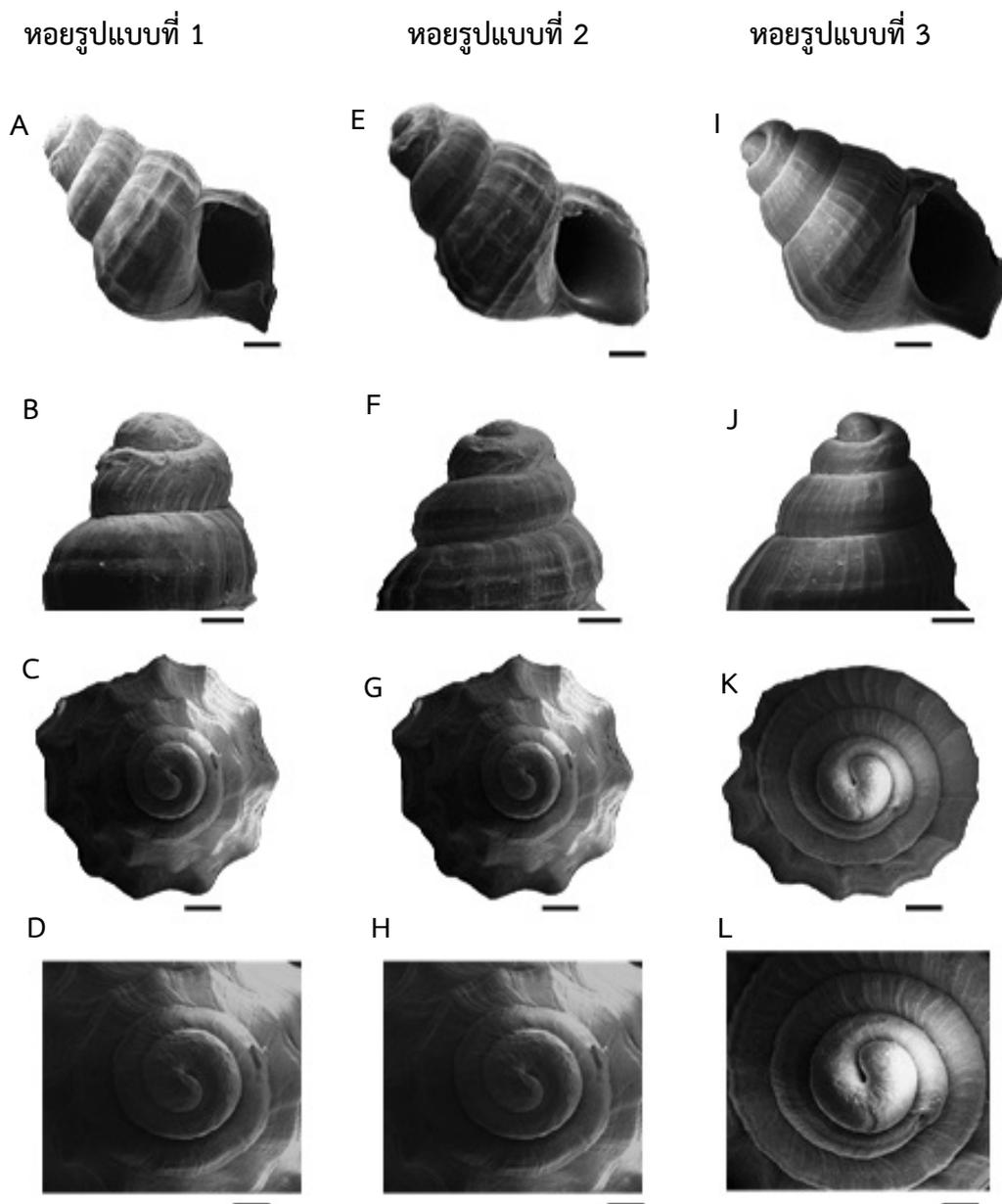
ลักษณะเป็นรูปทรงกรวยไข่ มีจำนวนเวิร์ลตั้งแต่ 3-5 เวิร์ลโดยในแต่ละเวิร์ลจะมีเส้นตามแนวตั้ง (growth line) บนผิวเปลือกตั้งแต่เวิร์ลที่ 3 ไปจนถึงเวิร์ลสุดท้ายตรงบริเวณของปากเปลือก และพบสันตามแนวขวาง (spiral ridge) 1-2 เส้นในเวิร์ลที่ 4 และพบได้ประมาณ 2-3 เส้นบริเวณเวิร์ลสุดท้าย (body whorl) บริเวณเวิร์ลแรกพบลักษณะเป็นรอยย่น (wrinkle) และเริ่มเห็น axial rib ตั้งแต่เวิร์ลที่ 4 เป็นต้นไป ลักษณะการขดวนของเปลือกเป็นแบบวนขวา

5.3 หอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3 (Morp3) (รูปที่ 28I – 28L; 29I – 29L)

ลักษณะเป็นรูปทรงกรวยไข่ มีจำนวนเวิร์ลตั้งแต่ 3-4 เวิร์ลโดยในแต่ละเวิร์ลจะมีเส้นตามแนวตั้ง (growth line) บนผิวเปลือกเห็นได้ชัดเจนตั้งแต่เวิร์ลที่ 3 ไปจนถึงเวิร์ลสุดท้ายตรงบริเวณของปากเปลือก เส้นตามแนวตั้งจะเริ่มห่างกันมากขึ้นอยากเห็นได้ชัดในเวิร์ลที่ 4 และพบสันตามแนวขวาง (spiral ridge) 1-2 เส้นในเวิร์ลที่ 3 เวิร์ลสุดท้ายพบได้ 2-3 เส้น บริเวณเวิร์ลแรกพบลักษณะเป็นรอยย่น (wrinkle) และเริ่มเห็น axial rib ตั้งแต่เวิร์ลที่ 4 ลักษณะการขดวนของเปลือกเป็นแบบวนขวา

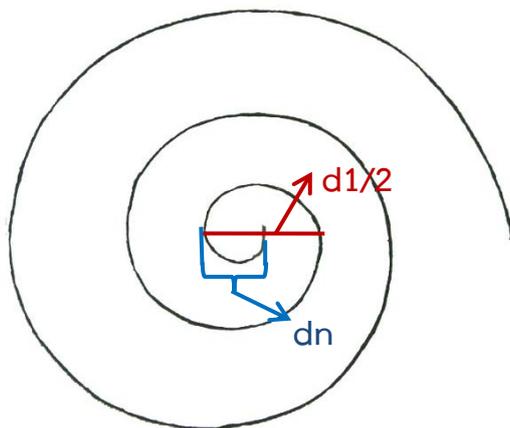
รูปที่ 28 ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยระยะ juvenile ใน brood pouch ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคกลาง ภายใต้กล้องอิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)
 A, E, I: ด้านข้างเปลือก; B, F, J: ส่วนยอดเปลือก; C, G, K: ด้านบนเปลือก;
 D, H, L: ส่วนของ protoconch (สเกล = 200 μ m)

รูปที่ 29 ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยระยะ juvenile ใน brood pouch ของหอยสกุล *Sermyla* ภาคตะวันออก ภายใต้กล้องอิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)
 A, E, I: ด้านข้างเปลือก; B, F, J: ส่วนยอดเปลือก; C, G, K: ด้านบนเปลือก;
 D, H, L: ส่วนของ protoconch (สเกล = 100 μ m)

การวัดขนาดตัวอ่อนโดยการวัด protoconch ของเปลือกตัวอ่อน (Verduin, 1977)

ในตัวอ่อนของหอยแต่ละตัว พบว่าหอยในรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 จะมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของนิวเคลียร์ของ protoconch (d_n) และขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของครึ่งเวิร์ลที่หนึ่ง ($d_{1/2}$) มีความยาวค่อนข้างใกล้เคียงกันเมื่อสังเกตจากค่าเฉลี่ย ในขณะที่รูปแบบที่ 3 พบว่าขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของนิวเคลียร์เวิร์ลและขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของเวิร์ลที่หนึ่งมีค่าเฉลี่ยมากกว่าใน 2 รูปแบบแรก (รูปที่ 28D,H, L; ตารางที่ 13)

รูปที่ 30 การวัดขนาดตัวอ่อนโดยการวัด protoconch ของเปลือกตัวอ่อน (Verduin, 1977)

d_n = เส้นผ่านศูนย์กลางของนิวเคลียร์ของ protoconch

$d_{1/2}$ = ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของครึ่งเวิร์ลที่หนึ่ง

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุดของการเปลือกตัวอ่อนระยะ juvenile ของหอยทั้ง 3 รูปแบบ

แบบหอยสกุล <i>Sermyla</i>	ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง	
		นิวเคลียร์ของ protoconch (μm)	ครึ่งเวิร์ลที่หนึ่ง (μm)
แบบที่ 1 (n=10)	min./max. mean SD	90/182 113.20 26.42	276/491 335.5 66.0
แบบที่ 2 (n=9)	min./max. mean SD	100/158 119.89 18.53	295/474 338.00 59.25
แบบที่ 3 (n=4)	min./max. mean SD	130/152 139.50 9.15	348/385 385.00 36.71

6. การศึกษากายวิภาคของหอยสกุล *Sermyla*

ศึกษาลักษณะโครงสร้างภายนอกและภายในของหอยสกุล *Sermyla* ที่พบในบริเวณภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ ดังนี้

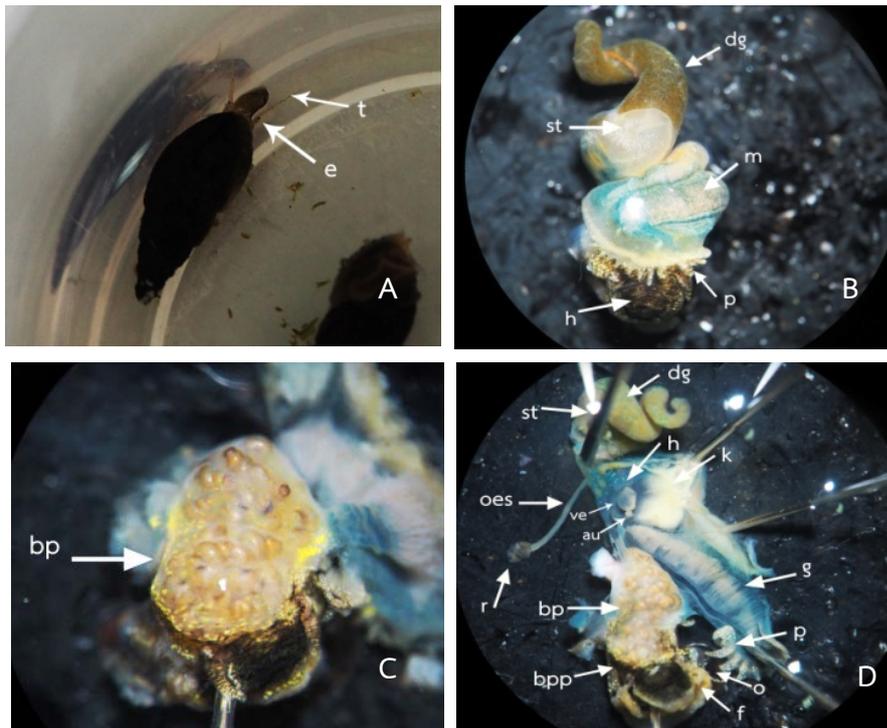
6.1 โครงสร้างภายนอก แบ่งออกเป็น 4 ส่วน (รูปที่ 31-32) คือ

6.1.1. ส่วนหัว (head) อยู่ด้านหน้าสุดของหอยมีสีน้ำตาลเข้มถึงสีดำ พบเททาเคลิล 1 คู่ และบริเวณฐานของเททาเคลิลพบตา (eye) 1 คู่ (รูปที่ 31A)

6.1.2. ส่วนคอ (neck) เป็นส่วนที่ถัดจากหัวและอยู่ด้านหลังเททาเคลิล บริเวณนี้จะพบถุงฟักตัวอ่อน (brood pouch) (รูปที่ 31C) มีลักษณะเป็นช่องว่างสำหรับให้ตัวอ่อนฟักตัว เจริญพัฒนาไปเป็นระยะต่างๆ จนกระทั่งถูกปล่อยออกไปสู่สภาวะแวดล้อมภายนอก โดยจะพบว่าหอยมีท่อเปิดตัวอ่อนอยู่ทางด้านขวาในบริเวณช่อง mantle cavity ด้านข้างของหอย (รูปที่ 31D)

6.1.3. แผ่นเท้า (foot) เป็นส่วนที่ติดกับหัวไปทางด้านหลัง ด้านบนของแผ่นเท้าอยู่ติดกับด้านข้างของลำตัว และพบฝาปิดปากเปลือก (operculum) ติดอยู่กับแผ่นเท้า (รูปที่ 31C)

6.1. 4. แมนเทิล (mantle) เป็นแผ่นเนื้อเยื่อบางๆ ที่ปกคลุมส่วนหัวและคอของหอย และส่วนสุดท้ายของแมนเทิลจะอยู่ติดกับอวัยวะภายใน บริเวณของขอบแมนเทิลจะมีพิวลา (papilla) เป็นส่วนทำหน้าที่รับความรู้สึกหรือรับสัมผัสแรงกดดันภายนอกของหอย (รูปที่ 30B) ใต้แมนเทิลเป็นช่องว่างของระหว่างแมนเทิลกับตัวหอย เรียกว่าช่องแมนเทิล พบหัวใจ ไต เหงือก และส่วนปลายของระบบทางเดินอาหาร เช่น เรกตัม และเอนัส (รูปที่ 31D) เป็นต้น

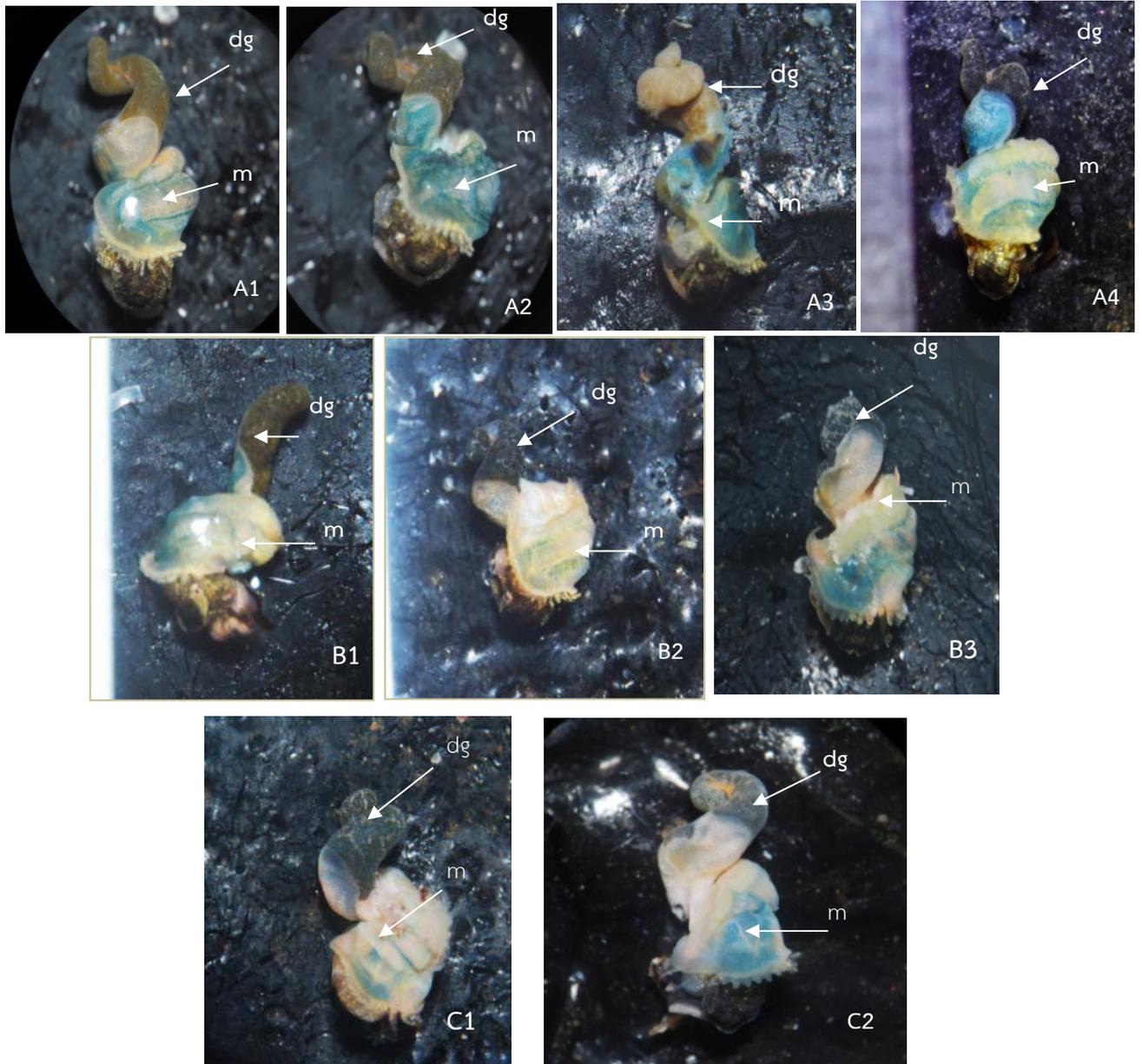
รูปที่ 31 อวัยวะต่างในส่วน soft part ของหอยสกุล *Sermyla*

(bp: brood pouch; bpp: brood pouch pore; oes: oesophagus dg: digestive gland; e: eye; f: foot; g: gill; h: heart; au: auricle; ve: ventricle; k: kidney; m: mantle; o : operculum; p : papilla; r : radula; st : stomach; t : tentacle) (สเกล= 0.5 cm)

A, B: อวัยวะภายนอกของหอย

C, D: อวัยวะภายในของหอย

ผลการศึกษาลักษณะโครงสร้าง อวัยวะในส่วน soft part ของหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ พบว่าโครงสร้างภายนอก ในบริเวณส่วนหัวจะมีสีน้ำตาลเข้มไปจนถึงสีดำ ลักษณะสีของแมนเทิลจะพบว่ามีสีฟ้าอ่อน สีฟ้าเขียว และสีเขียวเข้ม ในส่วนของ digestive gland พบว่ามีหลายสี เช่น สีเหลืองอ่อน สีเหลือง ออกน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลเข้ม และสีน้ำตาลออกดำ (รูปที่ 32) สามารถพบลักษณะสีของ digestive gland นี้ได้ในทุกจุดสำรวจ และสีของ digestive gland ไม่สามารถบอกเพศของหอยได้ เนื่องจากความเข้มของสีที่ใกล้เคียงกัน สามารถพบและไม่พบถุงฟักตัวอ่อนได้ทั้ง 2 แบบ

รูปที่ 32 อวัยวะต่างในส่วน soft part ของหอยสกุล *Sermyla*

(dg : digestive gland; m : mantle) (สเกล= 0.5 cm)

A1-A3: หอยรูปแบบที่ 1 ไม่พบ veliger

A4: หอยรูปแบบที่ 1 ที่พบ veliger;

B: หอยรูปแบบที่ 2

C: หอยรูปแบบที่ 3

6.2 โครงสร้างภายใน (รูปที่ 33)

ศึกษาอวัยวะภายในโดยผ่าตัวหอยตามแนวยาว อวัยวะภายในประกอบด้วย

6.2.1 ระบบทางเดินอาหาร (digestive system)

- ฟัน (แรดดูลา) สำหรับกัดกินอาหาร อยู่บริเวณช่องปาก (buccal cavity)
- หลอดอาหาร (esophagus) เป็นส่วนที่ยาวที่สุดของระบบทางเดินอาหาร โดยเริ่มจากช่องปาก ยาวตรงไปถึงกระเพาะอาหาร
- กระเพาะอาหาร มีลักษณะเป็นถุงพองๆ เห็นได้ชัดเจนสีน้ำตาลอ่อน อยู่ติดกับตับ ภายในกระเพาะอาหารพบก้อนเนื้อใสๆ คล้ายแคลซูล เรียกว่า crystalline style ทำหน้าที่หลั่งน้ำย่อยเพื่อย่อยอาหาร และมีตับช่วยดูดซึมอาหาร เนื่องจากหอยมีการบดตัวเป็นนม 180 องศาจึงมีผลให้ส่วนปลายของหลอดอาหาร กระเพาะอาหารส่วนท้าย ของตัวหอย และลำไส้ส่วนต้นที่อยู่ส่วนหน้า มีการบดตัวตามไปด้วย
- ลำไส้ ยาวต่อจากกระเพาะอาหาร ลักษณะเป็นท่อตรงวกกลับมา และมีขนาดขยายมากขึ้น เรียกว่า เรกตัมยาวมาเปิดออกสู่ภายนอกที่บริเวณขอบแมนเทิล เรียกว่า เอนัส

6.2.2 ระบบสืบพันธุ์ พบอวัยวะสืบพันธุ์ฝังตัวอยู่ในตับส่วนท้ายของตัวหอย และส่วนของ digestive gland พบว่ามีหลายสี เช่น สีเหลืองออกน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลเข้ม และสีน้ำตาลออกดำ เป็นต้น

6.2.3 ระบบหายใจ

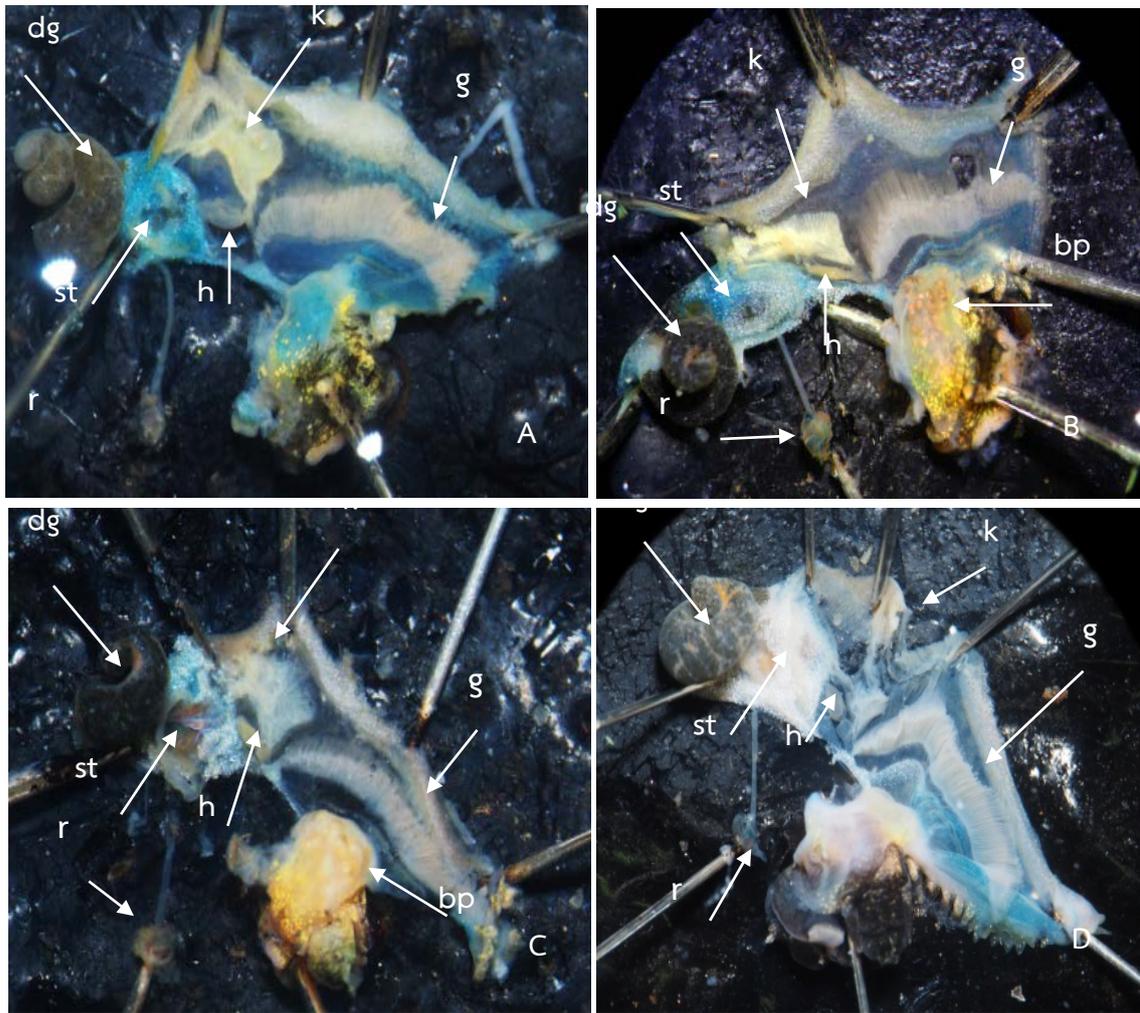
- เหงือก ใช้ในการแลกเปลี่ยนก๊าซ อยู่บริเวณในช่องแมนเทิล เมื่อผ่าแมนเทิลออก จะอยู่ด้านซ้ายมือ และข้างเรกตัมที่อยู่ด้านขวามือ
- หัวใจ (heart) มีขนาดเล็ก ลักษณะเป็นก้อนกลมๆ สีเหลืองอ่อน ประกอบด้วย เวนทริเคิล 1 อันและออริเคิล 1-2 อัน อยู่บริเวณใกล้กับเหงือก และไต ภายในช่องแมนเทิล

6.2.4 ระบบขับถ่าย

- ไต (kidney) เป็นแผ่นสีเหลืองๆ อยู่ด้านข้างหัวใจ เป็นอวัยวะกำจัดของเสียของตัวหอย

จากการศึกษาอวัยวะภายในของหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ พบว่าโครงสร้างภายในของหอย มีการจัดวางตัวของอวัยวะต่างๆ ที่ไม่มีความแตกต่างกันในหอยทั้ง 3 รูปแบบ ซึ่งอวัยวะต่างๆ มีลักษณะการจัดเรียงตัวดังนี้

1. ลักษณะของเหงือก (gill) พบว่ามีลักษณะเป็นแผงยาวสีขาวติดกับบริเวณส่วนของหัวใจ auricle
2. หัวใจ (heart) มีสีเหลืองนวลอ่อนๆ พบหัวใจแบ่งออกเป็น 2 ห้อง ได้แก่ auricle (ขนาดเล็ก) และ ventricle (ขนาดใหญ่)
3. ไต (kidney) มีสีเหลือง อยู่ตรงบริเวณด้านข้างของหัวใจ
4. กระเพาะอาหาร (stomach) จะอยู่ติดกับหลอดอาหาร
5. digestive gland ซึ่งเป็นส่วนท้ายของหอย ฝังตัวอยู่ในตับ (รูปที่ 33)

รูปที่ 33 อวัยวะภายในของหอยสกุล *Sermyla*

(dg : digestive gland; g : gill; h : heart; k : kidney;

r : radula; st : stomach; bp: brood pouch) (สเกล= 0.5 cm)

A: หอยรูปแบบที่ 1 ไม่พบ veliger

B: หอยรูปแบบที่ 1 พบ veliger;

C: หอยรูปแบบที่ 2

D: หอยรูปแบบที่ 3

7. การศึกษาลักษณะรูปแบบฟันของหอยสกุล *Sermyla*

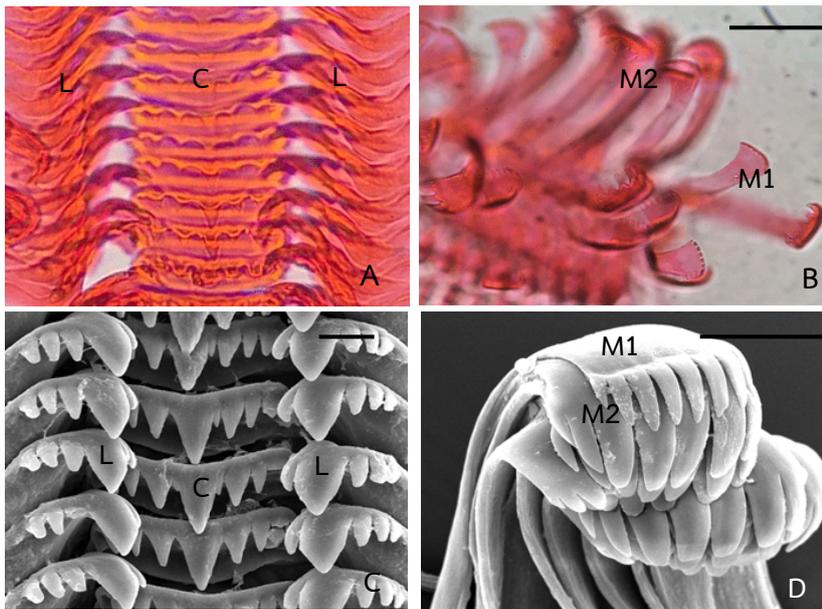
นำหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ มาทำการศึกษาลักษณะฟันของหอย พบว่าฟันหอยเป็นแบบทีนีโอกลอสซา (taenioglossa) มีสูตรเป็น 2:1:1:1:2 คือฟันกลาง (central cusps) 1, ฟันข้าง (lateral cusps) 1, ฟันริม (marginal cusps) 2 และนำมาย้อมสีฟันหอยด้วย 4% Eosin Y ใน 95% alcohol ภายใต้อ่างจุลทรรศน์แบบใช้แสงและแบบอิเล็กตรอนแบบส่องกราด ดังนี้

7.1 แรดูลาของหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1

ขนาดฟันหอย ความยาวเฉลี่ยของฟันหอย 0.93 ± 0.15 มิลลิเมตร
 ความกว้างเฉลี่ยของฟันหอย 0.17 ± 0.05 มิลลิเมตร
 จำนวนแถว 87 – 103 แถว (คิดเฉลี่ย 92 ± 6.56 แถว)

ลักษณะรูปร่างของฟัน (รูปที่ 34A, B)

ฟันกลางมีลักษณะหยัก 7-9 หยัก (3-4:1:3-4) ฟันข้าง 6-8 หยัก (2-4:1:2-4) และฟันริมด้านใน (M1) ฟันริมด้านนอก (M2) จะมีลักษณะหยัก 6-8 หยัก ปลายฟันของแต่ละหยักไม่แหลมมาก โดยมีหยักด้านข้างนอกสุดจะมีขนาดเรียวและเล็กกว่าหยักด้านใน

รูปที่ 34 แรดูลาหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 1 (สเกล = 200 μ m)

(L: ฟันข้าง, C: ฟันกลาง, M1: ฟันริมละเอียด, M2: ฟันริมหยาบ)

A: ฟันกลางและฟันข้างย้อมสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol

B: ฟันริมย้อมสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol

C: ฟันกลางและฟันข้างภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

D: ฟันริมภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

7.2 แร่ดูลาของหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2

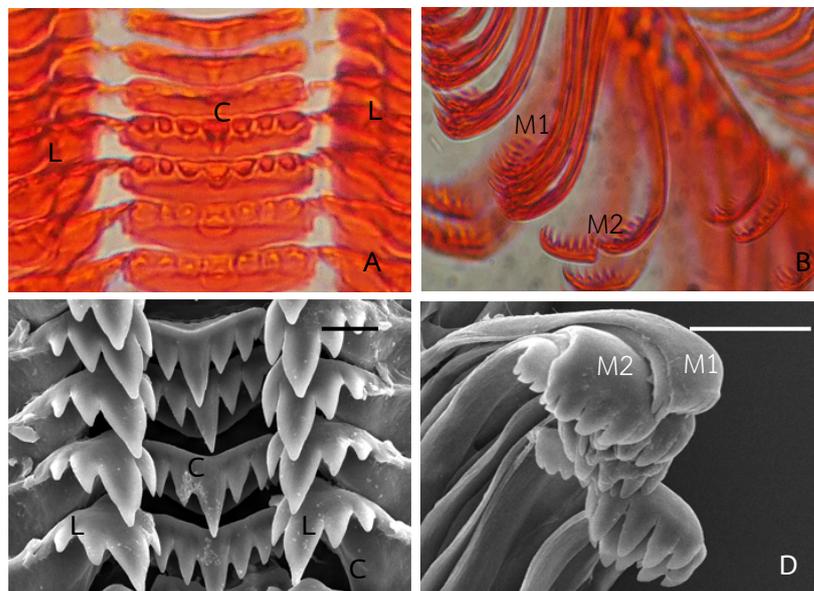
ขนาดฟันหอย ความยาวเฉลี่ยของฟันหอย 0.98 ± 0.20 มิลลิเมตร

ความกว้างเฉลี่ยของฟันหอย 0.22 ± 0.02 มิลลิเมตร

จำนวนแถว 72-91 แถว (คิดเฉลี่ย 83 ± 8.35 แถว)

ลักษณะรูปร่างของฟัน (รูปที่ 35A, B)

ฟันกลางมีลักษณะหยัก 5-8 หยัก (3-4:1:3-4) ฟันข้าง 5-7 หยัก (2-4:1:2-4) ใน ส่วนของฟันริมด้านในและฟันริมด้านนอกลักษณะหยัก 5-8 หยัก ปลายฟันของแต่ละหยักไม่แหลมมาก โดยมีหยักด้านนอกสุดจะมีขนาดเรียวและเล็กกว่าหยักด้านใน

รูปที่ 35 แร่ดูลาหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 2 (สเกล=200 μ m)

(L: ฟันข้าง, C: ฟันกลาง, M1: ฟันริมละเอียด, M2: ฟันริมหยาบ)

A: ฟันกลางและฟันข้างย้อมสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol

B: ฟันริมย้อมสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol

C: ฟันกลางและฟันข้างภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

D: ฟันริมภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

7.3 แรดูลาของหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3

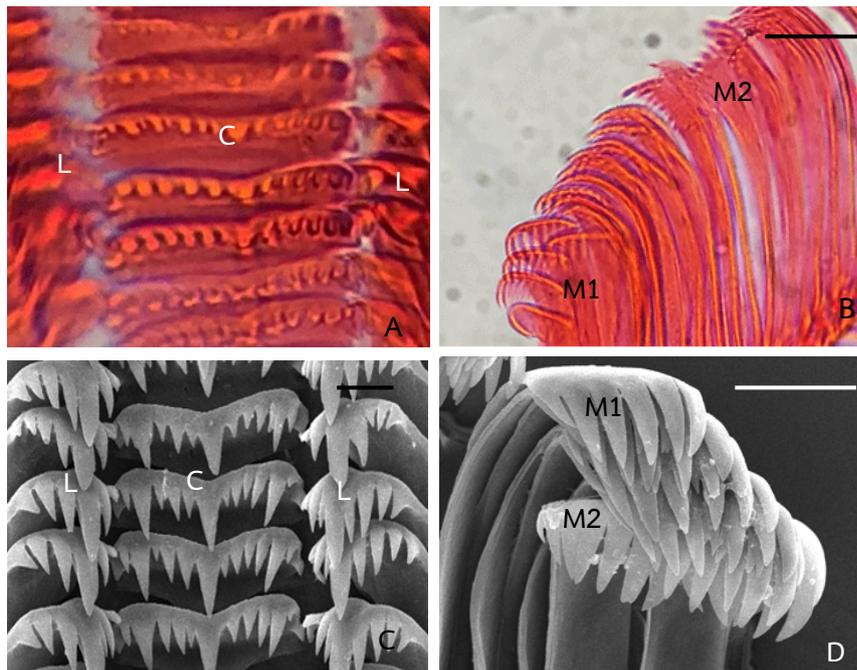
ขนาดฟันหอย ความยาวเฉลี่ยของฟันหอย 0.91 ± 0.28 มิลลิเมตร

ความกว้างเฉลี่ยของฟันหอย 0.22 ± 0.02 มิลลิเมตร

จำนวนแถว 66-133 แถว (คิดเฉลี่ย 94 ± 19.01 แถว)

ลักษณะรูปร่างของฟัน (รูปที่ 36A, B)

พบว่าจำนวนแถวฟันค่อนข้างมากกว่าใน 2 รูปแบบแรก ฟันกลางมีลักษณะหยัก 8-14 หยัก (4-8:1:4-8) ฟันข้าง 8-10 หยัก (4-5:1:4-5) ในส่วนของฟันริมด้านในและฟันริมด้านนอกมีลักษณะหยัก 6-8 หยัก ปลายฟันของแต่ละหยักค่อนข้างเรียวแหลมมาก

รูปที่ 36 แรดูลาหอยสกุล *Sermyla* รูปแบบที่ 3 (สเกล=200 μ m)

(L: ฟันข้าง, C: ฟันกลาง, M: ฟันริม)

A: ฟันกลางและฟันข้างย้อมสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol

B: ฟันริมย้อมสี 4% Eosin Y ใน 95% alcohol ฟันริม

C: ฟันกลางและฟันข้างภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

D: ฟันริมภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

อภิปรายผลการศึกษา

แม้ว่าการศึกษาหอยน้ำกร่อยสกุล *Sermyla* ในประเทศไทย มีรายงานการพบหอยสกุล *Sermyla* เพียง 1 ชนิดพันธุ์เท่านั้น คือ *Sermyla riqueti* (Brandt, 1974) แต่จากการศึกษาหอยสกุล *Sermyla* โดยใช้ลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือก, แรดูลา และรูปแบบการสืบพันธุ์ของหอยสกุล *Sermyla* ยังคงแสดงให้เห็นถึงลักษณะบางอย่างที่มีแตกต่างกันอย่างชัดเจนในแต่ละพื้นที่จุดสำรวจ โดยสามารถอภิปรายเป็นหัวข้อของการศึกษาดังต่อไปนี้

1. สัณฐานวิทยาของเปลือก

พบลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือก มีความแตกต่างกันไปในแต่ละจุดสำรวจ ซึ่งสามารถแบ่งลักษณะเปลือกได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่รูปแบบที่ 1 เปลือกมีสัดส่วนของบอดีเวิร์ลเป็น 1/3 ต่อความยาวเปลือก พบเส้นตามขวางจำนวน 5-7 เส้นตรงบริเวณบอดีเวิร์ลเท่านั้น รูปแบบที่ 2 เปลือกมีสัดส่วนของบอดีเวิร์ลเป็น 1/2 ต่อความยาวเปลือก พบเส้นตามขวางจำนวน 4-6 เส้นตรงบริเวณบอดีเวิร์ลเท่านั้น และรูปแบบที่ 3 เปลือกมีสัดส่วนของบอดีเวิร์ลเป็น 1/3 ต่อความยาวเปลือก พบเส้นตามขวางตั้งแต่บริเวณบอดีเวิร์ลชั้นจนถึงเวิร์ลที่ 2 และ 3 ของเปลือก โดยลักษณะของเปลือกหอยในรูปแบบที่ 1 และ 2 มีรูปแบบคล้ายกับรูปแบบหอย *Sermyla riqueti* ที่เคยมีการรายงานการพบในประเทศไทย (Brandt, 1974) ในขณะที่เปลือกหอยในรูปแบบที่ 3 มีลักษณะเปลือกค่อนข้างที่จะคล้ายกับหอยในสกุล *Thiara* ที่เคยมีรายงานการพบในประเทศไทยไว้ก่อนหน้านี้ คือ มีลักษณะปลายยอดมักสีกร่อน บอดีเวิร์ลใหญ่ ผิวเปลือกมีตุ่ม (tubercle) เรียงกันเป็นระเบียบตามแนวขดวนของเปลือก และร่องซูเซอร์ไม่ชัดเจน (Dusit Boonmeekam, 2015) และลักษณะของเปลือกที่แตกต่างกันนี้อาจจะเป็นการปรับตัวต่อพื้นที่อาศัยเพื่อความอยู่รอดของหอย (Samadi et al., 1999; Cameron et al., 2012)

2. กายวิภาคของตัวหอย

ลักษณะอวัยวะภายนอกและภายในไม่มีอวัยวะส่วนใดแตกต่างกัน ในการเปรียบเทียบหอยทั้ง 3 รูปแบบ เมื่อแยกโดยลักษณะเปลือก อวัยวะภายในพบหัวใจประกอบด้วย auricle และ ventricle อย่างละ 1 อัน หัวใจเป็นอวัยวะที่มีความแตกต่างกันในหอยต่างชนิดกัน โดยปกติจะมีความแตกต่างกันในระดับอันดับ (order) เช่น หอยใน อันดับอาร์คีโอแกสโตรโพดา (order Archaeogastropoda) ส่วนใหญ่มี auricle 1-2 อัน (สุขชาติ อุปลัมภ์ และคณะ, 2538) พบว่าสีในส่วนของชั้นแมนเทิล และสีของบริเวณ digestive gland มีสีหลากหลายกันไป จากการศึกษาหอยบางชนิดสามารถใช้สีของอวัยวะภายในบริเวณ digestive gland จำแนกเพศได้ในเบื้องต้น เช่น หอยในสกุล *Melanoides* สีของบริเวณ digestive gland ของหอยที่มีถุงพักตัวอ่อนอยู่ภายใน จะมีสีเหลืองอ่อนหรือสีเทา แตกต่างจากหอยที่ไม่มีถุงพักตัวอ่อนจะสีแดงหรือสีส้มแดง (ดวงเดือน ไกรลาศ และคณะ, 2555) สำหรับการศึกษาครั้งนี้ เมื่อตรวจสอบสีของ digestive gland ไม่สามารถจำแนกความแตกต่างได้ ระหว่างหอยที่มีถุงพักตัวอ่อนและไม่มีถุงพักตัวอ่อน ดังนั้นการศึกษาด้านกายวิภาคเปรียบเทียบกับลักษณะเปลือกของหอยยังไม่สามารถสรุปผลได้แต่อย่างใด

3. รูปแบบพินหอย

การศึกษาแรดูลาของหอยสกุล *Sermyla* ภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM) พบแรดูลาเป็นแบบทีนีโอกลอสซา มีรูปแบบแรดูลาเป็น 2:1:1:1:2 เช่นเดียวกับหอยชนิดอื่นในวงศ์ Thiaridae เช่น *Tarebia granifera*, *Thiara scabra*, *Stenomelania* spp. (Brandt, 1974; Glaubrecht et al., 2009) แต่จะมีความแตกต่างกันในส่วนของลักษณะและจำนวนของแถวพิน หยักพินกลาง หยักพินข้าง และหยักพินริม โดยในรูปแบบที่ 1 และ รูปแบบที่ 2 มีลักษณะของพินคล้ายกับลักษณะของพินหอย *Sermyla riqueti* และ *Sermyla venustula* ที่พบในประเทศออสเตรเลีย (Glaubrecht et al., 2009) แต่ในรูปแบบที่

3 นอกจากจำนวนหยักพังกกลางค่อนข้างมากกว่าใน 2 รูปแบบแรกแล้ว ลักษณะพินริมก็มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดจาก 2 รูปแบบแรก ซึ่งลักษณะของพินที่แตกต่างกันนี้อาจเกิดจากการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมที่อาศัยอยู่ของหอย (Glaubrecht, 2009) นอกจากนี้พินหอยยังมีความสำคัญในการจัดจำแนกชนิดพันธุ์หอยต่างสกุลกันได้อีกด้วย (ดวงเดือน ไกรลาศ และคณะ, 2555) แต่การใช้รูปแบบของพินยังไม่สามารถจัดจำแนกชนิดพันธุ์ของหอยภายในกลุ่มเดียวกันได้ (Rintelen et al., 2004) แต่หอยบางสายพันธุ์ เช่น หอยในสกุล *Brotia* พบว่าหอยในสกุลนี้มีพินเป็นแบบ *Taenioglossa* แต่มีความแตกต่างกันในเรื่องขนาดของพินกลาง (rachis) ซึ่งหอยสกุล *Brotia* จะมีสูตรหยักพินกลางแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 3-1-3 และ 2-1-2 ซึ่งสามารถใช้แบ่งสายพันธุ์ของหอยในสายพันธุ์นี้ในเบื้องต้นได้ (สุลักษณ์ นามโชติ และคณะ, 2559) ถึงอย่างไรก็ตามการจำแนกชนิดพันธุ์ด้วยรูปแบบพินหรือลักษณะพินยังไม่เพียงพอในการจัดจำแนกชนิดสายพันธุ์ แต่นับว่าเป็นข้อมูลสำคัญในการศึกษาทางด้านอนุกรมวิธานของสิ่งมีชีวิตต่อไป

4. รูปแบบการสืบพันธุ์

จากการศึกษาในครั้งนี้พบว่าหอยสกุล *Sermyla* มีตัวอ่อนภายในถุงฟักตัวอ่อนเป็นแบบ eu-viviparity ซึ่งจะมีการปล่อยตัวอ่อนในระยะ juveniles ในการศึกษาครั้งนี้สามารถพบได้ในทุกจุดสำรวจยกเว้นคลองบางน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่พบรูปแบบการสืบพันธุ์ของหอยมี 2 แบบด้วยกัน คือ แบบ eu-viviparity และ แบบ ovo-viviparity คือมีการปล่อยตัวอ่อนระยะ veligers ออกมาจากถุงฟักตัวอ่อนก่อนจะพัฒนาไปเป็นตัวเต็มวัย (adult) ซึ่งทำให้ทราบข้อมูลใหม่จากเดิมที่เคยมีรายงานว่าหอย *S. riqueti* ที่พบในประเทศออสเตรเลียมีระบบสืบพันธุ์แบบ ovo-viviparity คือมีการปล่อยตัวอ่อนระยะ veligers ออกมาจากถุงฟักตัวอ่อนก่อนจะพัฒนาไปเป็นตัวเต็มวัย (adult) ขณะที่หอย *S. venustula* มีระบบสืบพันธุ์แบบ eu-viviparity คือมีการปล่อยตัวอ่อนในระยะ juveniles ออกมาจากถุงฟักตัวอ่อนก่อนจะพัฒนาไปเป็นระยะ adult (Glaubrecht et al., 1996; Glaubrecht et al., 2009) การที่พบว่าหอย *Sermyla* มีการสืบพันธุ์ของหอยได้ 2 รูปแบบในบริเวณนี้ สมมติฐานเกี่ยวกับเรื่องนี้ เป็นไปได้ ทั้งอาจเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพราะช่วงเวลาเก็บตัวอย่างหอยเป็นช่วงฤดูฝน ซึ่งช่วงฤดูกลานนี้อาจจะเป็นช่วงที่มีความสมบูรณ์ ทำให้มีปริมาณอาหารมากเพียงพอต่อการสืบพันธุ์ของหอย และอาจเป็นไปได้ในทางตรงกันข้ามคือสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยอาจไม่มีความเหมาะสมต่อหอย จึงต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดโดยปรับตัวให้มีการสืบพันธุ์ได้ 2 แบบ

5. การเจริญพัฒนาตัวอ่อน

การเจริญพัฒนาตัวอ่อนในแต่ละจุดสำรวจ สามารถพบตัวอ่อนของหอยได้ 3 ระยะคือ ระยะ early embryo ระยะ late embryo และระยะ juvenile ยกเว้นจุดสำรวจบริเวณภาคใต้จุดเดียวคือคลองบางน้อย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สามารถพบตัวอ่อนได้ทั้งหมด 4 ระยะ โดยพบตัวอ่อนระยะ veliger เพิ่มขึ้นมา อัตราการพบตัวอ่อนระยะ veliger ร้อยละ 7.2 (9/125) ซึ่งพบในหอยรูปแบบที่ 1 และ 2 โดยพบในหอยรูปแบบที่ 1 มากที่สุด การเจริญพัฒนาตัวอ่อนของหอยภายในถุงฟักตัวอ่อนสามารถพบตัวอ่อนภายในถุงได้หลายระยะหรือระยะเดียวเท่านั้น โดยส่วนใหญ่ในหอยทั้ง 3 รูปแบบพบตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด ≤ 0.5 มิลลิเมตร และตัวอ่อนระยะ early embryo มากที่สุด และน้อยที่สุดคือตัวอ่อนระยะ juvenile ขนาด 1.6-2 มิลลิเมตร จากการเก็บตัวอย่างหอยเราสามารถเก็บได้ในฤดูหนาว (เดือนตุลาคม) ฤดูร้อน (เดือน เมษายน และเดือน พฤษภาคม) ซึ่งพบว่าตัวอ่อนของหอยในถุงตัวอ่อนมีจำนวนไม่มากเท่ากับหอยที่เก็บได้ช่วงในฤดูฝน (เดือน สิงหาคม) เช่นเดียวกับรายงานการพบจำนวนตัวอ่อนสูงในหอยสกุล *melanoides* ในช่วงฤดูฝน อาจเนื่องจากเป็นช่วงที่สภาพแวดล้อมมีความอุดมสมบูรณ์ มีอาหารปริมาณมากพอต่อการสืบพันธุ์ ซึ่งแตกต่างจากช่วงฤดูร้อนที่มีจำนวนตัวอ่อนค่อนข้างน้อย (ดวงเดือน ไกรลาศ และคณะ 2555) เมื่อนำตัวอ่อนไปศึกษา

ภายใต้กล้องจุลทรรศน์แบบส่องกราด (SEM) พบว่าลักษณะทางสัณฐานวิทยาเปลือกตัวอ่อนระยะ juvenile ของหอยในรูปแบบที่ 1 และ 2 ลักษณะของ axial rib มีลักษณะ rib ที่ชัดเจนมาก และพบว่ามีรอยย่นในเวิร์ลแรก ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับตัวอ่อนระยะ juvenile ของหอย *S. venustula* และหอย *Thiara australis* ในประเทศออสเตรเลีย ที่มีการเจริญพัฒนาของ axial rib ที่ชัดเจน และพบรอยย่นในเวิร์ลแรกเช่นกัน (Glaubrecht et al., 2009; Maaß et al., 2012) ในขณะที่รูปแบบที่ 3 มีลักษณะรอยต่อระหว่างเวิร์ลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนในเวิร์ลแรก การเจริญพัฒนาของ axial rib ยังไม่มีความชัดเจนมากนัก

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจหอยสกุล *Sermyla* ในประเทศไทยทั้งหมด 16 จุดสำรวจ ศึกษาโดยใช้ลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือก, แรดูลา และรูปแบบการสืบพันธุ์ของหอยสกุล *Sermyla* สามารถสรุปผลการดำเนินงานได้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือก

การศึกษาตัวอย่างหอยสกุล *Sermyla* ในบริเวณภาคกลาง ภาคตะวันออก และภาคใต้ของประเทศไทย สามารถจำแนกจากลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือกได้ทั้งหมด 3 รูปแบบ โดยใช้ลักษณะรูปทรงของเปลือก เส้นตามขวาง สัดส่วนของบอดีเวิร์ล ลักษณะสันของเปลือก (spiral ridges) ในการจัดจำแนกในรูปแบบที่ 1 ลักษณะเปลือกเป็นรูปทรงกรวยรียาว สัดส่วนความยาวของบอดีเวิร์ลเป็น 1/3 ของเปลือก พบเส้นตามขวางตรงบอดีเวิร์ล 5-7 เส้น ลักษณะสันเปลือกเฉียงไปทางด้านขวา รูปแบบที่ 2 มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบที่ 1 ต่างกันตรงสัดส่วนของบอดีเวิร์ลเป็น 1/2 และเส้นตามขวางตรงบอดีเวิร์ลมี 4-6 เส้น รูปแบบที่ 3 ลักษณะคล้ายกับรูปแบบที่ 1 เช่นกัน ต่างกันตรงเส้นตามขวางของบอดีเวิร์ลสามารถพบได้ตั้งแต่บอดีเวิร์ลขึ้นไป และลักษณะสันเปลือกค่อนข้างเล็กและเฉียงเล็กน้อย ซึ่งส่วนใหญ่จะพบหอยในรูปแบบที่ 1 มากที่สุด

2. กายวิภาค

มีการจัดวางของอวัยวะค่อนข้างเหมือนกันในหอยสกุล *Sermyla* ทั้ง 3 รูปแบบ และพบมีความหลากหลายของสีในส่วนชั้น แมนเทิล และ บริเวณ digestive gland

3. รูปแบบฟันหอย

รูปแบบฟันของหอยสกุล *Sermyla* เป็นแบบทีนีโอกลอสซา (taenioglossa) มีสูตรฟันเป็น 2:1:1:1:2 เหมือนกันหมดทั้ง 3 รูปแบบ แต่ลักษณะหยักของฟัน ทั้งฟันกลาง ฟันข้าง และฟันริม มีความแตกต่างกัน

4. รูปแบบการสืบพันธุ์

หอยสกุล *Sermyla* ที่พบในประเทศไทยมีระบบสืบพันธุ์แบบ ovo-viviparity คือมีการปล่อยตัวอ่อนระยะ veligers ออกมาจากถุงฟักตัวอ่อนก่อนจะพัฒนาไปเป็นตัวเต็มวัย (adult) และการสืบพันธุ์แบบ eu-viviparity คือมีการปล่อยตัวอ่อนในระยะ juveniles ออกมาจากถุงฟักตัวอ่อนก่อนจะพัฒนาไปเป็นระยะ adult

5. การเจริญพัฒนาตัวอ่อน

ตัวอ่อนระยะ juvenile ของหอยในรูปแบบที่ 1 และ 2 ลักษณะของ axial rib มีลักษณะ rib ที่ชัดเจนและพบว่ามียอย่นในเวิร์ลแรก และตัวอ่อนระยะ juvenile ของหอยในรูปแบบที่ 3 มีลักษณะรอยต่อระหว่างเวิร์ลที่สังเกตเห็นได้ชัดเจนในเวิร์ลแรก การเจริญพัฒนาของ axial rib ยังไม่มีความชัดเจนเท่ากับ 2 รูปแบบแรก

6. ผลการศึกษาในครั้งนี้จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมทางด้าน molecular biology เพื่อให้เกิดความแน่ชัดทางด้านชนิดพันธุ์ของหอย *Sermyla* ในประเทศไทยยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ต่องานด้านอนุกรมวิธานต่อไป

บรรณานุกรม

- ดวงเดือน ไกรลาศ, สุลักษณ์ อยู่คง, ธัญญารัตน์ กุญชรบุญ และวศิน อิงคพัฒนากุล. (2552). รายงานโครงการวิจัยการติดเชื้อตัวอ่อนพยาธิใบไม้ระยะเซอร์คาเรียของหอยน้ำจืดวงศ์ *Thiaridae* ในประเทศไทย. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม. 117 หน้า
- ดวงเดือน ไกรลาศ และ วิรัชชุตตา เดชรักษา (2555). การวิเคราะห์สายวิวัฒนาการ, กายวิภาควิทยา, แรดูลา และลักษณะสัณฐานวิทยาของเปลือกหอยน้ำจืดสกุล *Melanoides Olivier, 1804 (Gastropoda: Thiaridae)* ในประเทศไทย. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม. 117 หน้า.
- วิสุทธิ ใบไม้. (2538). สถานภาพความหลากหลายทางชีวภาพ ในประเทศไทย. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). กรุงเทพฯ. 254 หน้า
- สุชาติ อุปลัมภ์, มาลียา เครือตราชู, ยาวลักษณ์ จิตรามวงศ์, และศิริวรรณ จันทเมธี. (2538). *สังขวิทยา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภารพิมพ์. 517 หน้า
- สุลักษณ์ นามโชติ, ดวงเดือน ไกรลาศ, ชตวรรษ ชวนประสิทธิ์, สุภัทรรตา ศรีทองแท้, ภาพร วงเวียน, ภินันท์รักษ์ ประทุมศรีขจร, วิภาวิน แซ่โก, หทัยทิพย์ สัจจาวงศ์วานิชย์ และสุวิมล ผ่องภักดี. (2559). สัณฐานวิทยาของเปลือก, การพัฒนาตัวอ่อน, และพันธุศาสตร์ระดับโมเลกุล ของหอยน้ำจืดสกุล *Brotia Adams, 1866 (Cerithioidea, Pachychilidae)* ในประเทศไทย: เพื่อตรวจทานความหลากหลายชนิดพันธุ์ และความเป็นโฮสต์กึ่งกลางของพยาธิใบไม้. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม. 102 หน้า.
- Brandt, A. M. (1974). The non-marine aquatic mollusca of Thailand. *Arch Moll Band 105I – IV*, 423 pages.
- Cameron, R. A. D., & Cook, L. M. (2012). Habitat and The Shell Polymorphism Of *Cepaea Nemoralis* (L.): Interrogating The Evolution Megalab Database. *Journal of Molluscan Studies*, 1-6.
- Davis, G.M. (1981). Different modes of evolution and adaptive radiation in the Pomatiopsidae (Prosobranchia : Mesogastropoda). *Malacologia*, 21(1-2), 209-262.
- Davis, G.M. (1985). *Erhaia*, A new genus and new species of Pomatiopsidae from China (Gastropoda: Rissoacea). *Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia*, 137, 48-78.
- Dechruksa, W., Krailas, D., Ukong, S., Inkapatanakul, W., & Dangprasert, T. (2007). Trematode infections of Freshwater snails Family Thiaridae in Khek River., *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 38 (6), 1016-1028.
- Dechruksa, W., Krailas, D., & Glaubrecht, M. (2013). Evaluating the status and identity of *Melania jugicostis* Hanley & Theobald, 1876 - an enigmatic thiarid gastropod in Thailand (Caenogastropoda, Cerithioidea). *Zoosystematics and Evolution*, 89(2), 293-310.
- Boonmeekam, D. (2015). Species diversity and phylogenetics of freshwater snails genus *Thiara* in Thailand. The Degree Doctor of Philosophy Program in Biology, Department of Biology, faculty of science, Silpakorn University. 160 pages.

- Fretter, V. (1984). Prosobranchs. In: K.M.Wilbur (Ed.), *The Mollusca*. (7), 1-45.
- Glaubrecht, M. (1996). Evolutionsökologie und Systematik am Beispiel von Süß- und Brackwasserschnecken (Mollusca: Caenogastropoda: Cerithioidea): Ontogenese-Strategien, Paläontologische Befunde und Historische Zoogeographie. Leiden: Backhuys.
- Glaubrecht, M., Brinkmann, N., & Pöpäpe, J. (2009). Diversity and disparity ‘down under’: Systematics, biogeography and reproductive modes of the ‘marsupial’ freshwater Thiaridae (Caenogastropoda, Cerithioidea) in Australia. *Zoological Systematics And Evolutionary Research*, 85(2), 239-246.
- Houbrick, R. S. (1981). Anatomy, biology and Systematics of *Campanile symbolicum* with reference of Adaptive Radiation of the Cerithiacea (Gastropoda: Prosobranchia). *Malacologia*, 21, 263-289.
- Klinhom, U. (1989). *The Thiaridae (Prosobranchia : gastropoda) of Thailand : their morphology, anatomy, allozymes and systematic relationships*. Thesis submitted in Partial Fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy. Faculty of graduate studies Mahidol University. 266 pages.
- Krailas, D., Janecharat, T., Ukong, S., Jumnearn, S., & Kapuen, S. (2003). Localization of antigenic molecule of adult *Fasciola gigantica* using monoclonal antibodies against the parasite tegumental antigen. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health* 34(2), 110-113.
- Krailas, D., Namchote., S., & Rattanathai, P. (2011). Human intestinal flukes *Haplorchis taichui* and *Haplorchis pumilio* in their intermediate hosts, freshwater snails of the families Thiaridae and Pachychilidae, in southern Thailand. *Zoological Systematics And Evolutionary Research*, 87 (2), 349–360.
- Krailas, D., Namchote, S., Koonchornboon, T., Dechruksa, W., & Boonmekam, D. (2014). Trematode infections obtained from freshwater snail *Melanoides tuberculata* (Müller, 1774) in Thailand. *Zoosystematics and Evolution*, 90(1), 57-86.
- Maaß, N., & Glaubrecht, M. (2012). Comparing the reproductive biology of three “marsupial”, eu-viviparous gastropods (Cerithioidea, Thiaridae) from drainages of Australia’s monsoonal North. *Zoosystematics and Evolution*, 88(2), 293-315.
- Mariano, C., Paula, Pa., Miriam, F., Andre, A., & Gregorio, B. (2011). Embryonic development, feeding and intracapsular oxygen availability in *Trophon geversianus* (Gastropoda: Muricidae). *The Malacological Society of London*, 77(4), 429-436.
- Rintelen, T., Wilson, A. B., Meyer, A., & Glaubrecht, M. (2004). Escalation and trophic specialization drive adaptive radiation of freshwater gastropods in ancient lakes on Sulawesi, Indonesia. *Proceeding of the Royal Society Biological Sciences*, 271, 2541-2549.

- Samadi, S., Mavárez, V., Pointier, P., Delay, B., & Jarne, P. (1999). Microsatellite and Morphological analysis of population structure in the parthenogenetic freshwater snail *Melanooides tuberculata*: insights into the creation of clonal variability. *Molecular Ecology*, 8, 1141-1153.
- Sri-aroon, P., Lohachit, C., & Harada, M. (2005). Brackish-water Mollusks of Surat Thani Province, southern Thailand. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 36(4), 180-188.
- Ukong, S., Krailas, D., Dangprasert, T., & Changarm, P. (2007). Studies on the morphology of cercariae obtained from freshwater snails at Erawan Waterfall, Erawan National Park, Thailand. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 38(2), 302-312.
- Upatham, E.S., Sornmani, S., Kitikoon, V., Lohachit, C., & Burch, J.B. (1983). Identification key for the fresh-and brackish-water snails of Thailand. *Malacological Review*, 16, 107-132.
- Verduin, A. (1977). On a remarkable dimorphism of the apices of sympatric closely-related marine gastropod species. *Basteria*, 41(5-6), 91-95.

ภาคผนวก 1

คำอธิบายศัพท์เฉพาะ

aperture	ช่องเปิดของปากเปลือกหอย
apex	ส่วนยอดสุดหรือส่วนปลายของเปลือกหอยฝาเดียว
axial ribs	ลวดลายของเปลือกหอยที่เป็นสันตามยาวจะพบชัดมากในส่วนของ Body whorl
base	ส่วนฐานของเปลือกหอย
body whorl	เวิร์ลหรือวงขดสุดท้ายของเปลือกหอยนับจากส่วนยอดของเปลือก เป็นเวิร์ลที่ใหญ่ที่สุดของเปลือกหอย
brood pouch	โพรงซึ่งมีลักษณะคล้ายถุงในร่างกายหอยเพศเมีย ซึ่งใช้เป็นที่สำหรับการเจริญเติบโตของไข่ หรือเอ็มบริโอของหอย
embryo	ระยะแรกในพัฒนาการของสิ่งมีชีวิตหลายเซลล์จำพวกยูคาริโอต ซึ่งนับตั้งแต่เริ่มมีการแบ่งเซลล์จนกระทั่งเกิด, ฝักออกจากไข่
early embryo	ไข่ของหอยในระยะเริ่มแรกที่มีรูปร่างกลม
freshwater snail	หอยฝาเดียวที่อาศัยอยู่ในน้ำจืด
gill	อวัยวะที่หอยใช้ในการหายใจ
heart	หัวใจของหอยมีทั้งหมด 2 ห้อง
juvenile	ระยะตัวอ่อนของสิ่งมีชีวิตเจริญเข้าสู่วัยรุ่นหรือวัยหนุ่มสาว
kidney	ไตของหอย
late embryo	เป็นตัวอ่อนที่เริ่มมีการสร้างเปลือกแต่ยังไม่ครบวง ซึ่งรูปร่างจะคล้ายกับพระจันทร์เสี้ยว
mantle	ผิวหนังซึ่งปกคลุมอวัยวะภายในของหอย
operculum	แผ่นหินปูนหรือฝาซึ่งติดอยู่กับแผ่นเท้าของหอยใช้ปิดปากเปลือก เมื่อหอยหดตัวเข้าไปในเปลือก
papilla	ปุ่มเล็กๆที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรับความรู้สึกหรือรับสัมผัสแรงกดดันภายนอกของหอย
protoconch	เวิร์ลหรือวงขดของเปลือกหอยซึ่งสร้างขึ้นโดยเอ็มบริโอก่อนฟักเป็นตัวหอย เป็นเวิร์ลส่วนยอดของเปลือกหอย
radula	โครงสร้างคล้ายฟันในปากของหอยฝาเดียว
spiral line	ลวดลายของเปลือกหอยที่เป็นเส้นพาดตามขวางจะพบชัดมากในส่วนของ Body whorl
stomach	กระเพาะอาหารของหอย
shoulder	บริเวณร่องหรือรอยต่อระหว่างเวิร์ลที่ยื่นออกมามีลักษณะคล้ายไหล่
Thiaridae	กลุ่มหอยน้ำจืดฝาเดียวที่มีเปลือกทรงกรวยยาว หรือทรงกรวยไข่
taenioglossa	ผิวเปลือกไม่เรียบ อาจเป็นสันหรือมีลวดลายนูน หรือขรุขระ มีฝาปิดเปลือก (operculum) บางเป็นมันเป็นแบบพอสไปรัล (paucispiral) หรือ มัลติสไปรัล (multispiral)
	แรดดูลาที่ประกอบด้วยฟันกลางหนึ่งซี่และฟันข้างสามคู่ในแต่ละแถว

tentacle	หนวดของหอยที่อยู่ทางบริเวณส่วนหัว
viviparous	พวกที่ออกลูกเป็นตัว
whorl	วงขดหรือการขดครบหนึ่งรอบ รอบๆ แกนของเปลือกหอย การนับเวิร์ลหรือขดวงของเปลือกหอยนับจากส่วนยอดลงมาที่ปากเปลือก

ภาคผนวก 2

การเตรียมสารเคมี

1. สารเคมีสำหรับเตรียมตัวอย่างทำพื้นหอยภายใต้กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (SEM)

1.1 10% Sodium hydroxide (NaOH)

Sodium hydroxide	10	กรัม
Double distilled water	100	มิลลิลิตร
นำสาร Sodium hydroxide มาละลายในน้ำกลั่น ผสมให้เข้ากัน		

1.2 2% Hydrochloric acid (HCl)

Hydrochloric acid	2	มิลลิลิตร
Double distilled water	98	มิลลิลิตร
นำสาร HCl มาละลายในน้ำกลั่น ผสมให้เข้ากัน		

1.3 50% alcohol

95% Ethanol	50	มิลลิลิตร
น้ำกลั่น	45	มิลลิลิตร

1.4 70% alcohol

95% Ethanol	70	มิลลิลิตร
น้ำกลั่น	25	มิลลิลิตร

2. สารเคมีสำหรับย้อมสีทำพื้นหอย

2.1 4% Eosin Y ใน 95% alcohol

4% Eosin Y	4	กรัม
95% Ethyl alcohol	100	มิลลิลิตร
ละลายสีใน 95% Ethyl alcohol กรองเก็บใส่ขวดสีชา		

ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติหัวหน้าโครงการวิจัย

ตอนที่ 1 ประวัติทั่วไป

- ชื่อและนามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวสุลักษณ์ นามโชติ
(ภาษาอังกฤษ) Mrs. Suluck Namchote
- วัน เดือน ปีเกิด 3 มิถุนายน พ.ศ. 2504
เลขที่บัตรประชาชน 3-7209-90000-07-7
- รหัสประจำตัวผู้วิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ -
- ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน
ข้าราชการ สาย ข นักวิทยาศาสตร์เชี่ยวชาญ
- เงินเดือน 56,760 บาท
- เวลาที่ใช้ทำวิจัย 15 ชั่วโมง/สัปดาห์
- สถานที่ทำงาน
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-3424-5327 โทรสาร 0-3424-5325
ที่อยู่ปัจจุบัน 4/150 หมู่ 5 ต. สนามจันทร์ อ.เมือง จ.นครปฐม 73000
โทรศัพท์ 081-0199-256
- ประวัติการศึกษา
ประกาศนียบัตร (วิทยาศาสตร์การแพทย์) มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2525
คบ. (วิทยาศาสตร์ทั่วไป) มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีพ.ศ. 2528

ตอนที่ 2 การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย

บทความทางวิชาการ บทความวิจัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร

- เบญจา แสงวรา และสุลักษณ์ อยู่คง. (2533). การศึกษาลักษณะเนื้อเยื่อรังไข่หนูขาวในระยะต่างๆของ วงศ์สืบพันธุ์และในระยะตั้งครรภ์. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 28 ,อมรินทร์ พรินท์กรุ๊ป จำกัด กรุงเทพฯ
- เบญจา แสงวรา ,พรรณิภา อริยกุลกาญจน์ และสุลักษณ์ อยู่คง. (2535). อิทธิพลของอุณหภูมิต่อการเจริญ ของรังไข่ปลากัดไทย(*Batta splendens*) วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร ฉบับพิเศษ
- พรรณิภา อริยกุลกาญจน์ , เรณู เวชรัตน์พิมล และสุลักษณ์ อยู่คง. (2535). การผ่าตัดอวัยวะเพื่อเก็บน้ำเชื้อ ปลาดุกยักษ์ *Clarias gariepinus*. การประชุมทางวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 18,สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กรุงเทพฯ
- พิภพ พรหมสุทธิรักษ์ และสุลักษณ์ อยู่คง. (2536). ลักษณะพิเศษที่ผิวหนังด้านบนของสัตว์เลื้อยคลานบาง ชนิดการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 31, แมทส์ปอยท์ จำกัด กรุงเทพฯ
- พิภพ พรหมสุทธิรักษ์ , สุวนิจ พรหมสุทธิรักษ์ และสุลักษณ์ อยู่คง. (2537). รูปแบบของพาพิลาที่ผิวหนัง กระจ๊อน (*Menetes berdmorei*) และกระแต (*Tupaia glis*) การประชุมทางวิชาการของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 32, ประชาชนจำกัด กรุงเทพฯ
- เบญจา แสงวรา, สุลักษณ์ อยู่คง, ศรีศรี เผือกทอง, กัญยารัตน์ ศรีวาริรัตน์, สุมณ สุเมธ เขิงปรัชญา, เสาวภา

- สวัสดีพีระ และประหยัด มะหมัด. (2538). การศึกษาเบื้องต้นของการเจริญพัฒนาของต่อมสร้างเซลล์สืบพันธุ์ในเม่นทะเล *Diadema setosum* จากเกาะชาม เกาะแรด และเกาะ แสมสาร จังหวัดชลบุรี การประชุมทางวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21, สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กรุงเทพฯ
- พรรณนิภา อริยกุลกาญจน์, สุกัญจน์ อยู่คง และพัฒน์ บุญยธรรมมา. (2538). การศึกษาต่อมน้ำลายกระรอก (*Callosciurus caniceps*, Gray) Sslivory gland of the squirrel, *Callosciurus caniceps*, Gray. การประชุมทางวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 21, สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ กรุงเทพฯ
- Krailas, D., Panomsuk, S., Janecharat, T., & **Ukong, S.** (2002). Production of monoclonal antibodies against partially purified surface tegument antigens of *Fasciola gigantica*. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 33(Suppl3), 92-96.
- Kailas, D., **Ukong, S.**, Dechruksa, W., & Janecharut, T. (2003). Cercarial infection in *Paludomus petrosus*, freshwater snail in Pa La-U waterfall. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 34, 286-290.
- Kailas, D., Janecharut, T., **Ukong, S.**, Jumnearn, S., & Kapuen, S. (2003). Localization of antigenic molecules of adult *Fasciola gigantica* using monoclonal antibodies against the parasite tegumental antigen. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 34 (Suppl 2), 110-113.
- Krailas, D., Janecharat, T., **Ukong, S.**, Notsiri, N., & Ratanathai, P. (2003). Preliminary report on freshwater snails in Toa Dum Forest, Saiyok District, Kanchanaburi Province. *Silpakorn University International Journal*, 3 (1-2), 194-205.
- Krailas, D., Janecharat, T., **Ukong, S.**, Junhom, W., Klamkhlay, S., Notesiri, N., & Ratanathai, P. (2004). Trematode infection rates of fish from a wastewater treatment factory polishing pond and a canal in Phuket, Thailand. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 35 (Suppl 1), 291- 295.
- Dechruksa, W., Krailas, D., **Ukong, S.**, Inkapatanakul, W. & Dangprasert, T. (2006). Cercarial infections of Freshwater Snails Family Thiaridae in Khek River, Thailand. *Proceeding of the 11 th International Congress of Parasitology ICOPA XI*. Glasgow, Scotland, United Kingdom.
- Ukong, S.**, Krailas, D., Dangprasert, T., & Channgarm, P. (2007). Studies on the morphology of cercariae obtained from freshwater snails at Erawan Waterfall, Erawan National Park, Thailand. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 38 (2), 302-312.
- Dechruksa, W., Krailas, D., **Ukong, S.**, Inkapatanakul, W., & Dangprasert, T. (2007). Trematode infections of Freshwater snails Family Thiaridae in Khek River. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 38 (6), 1016-1028.
- Krailas, D., **Namchote, S.**, & Rattanathai, P. (2011). Human intestinal flukes *Haplorchris*

taichui and *Haplorchris pumilio* in their intermediate hosts, freshwater snails of the families Thiaridae and Pachychilidae, in southern Thailand. *Zoosystematics and Evolution*, 87 (2), 349–360.

- Krailas, D., Chotesaengsri, S., Dechruksa, W., **Namchote, S.**, Chuanprasit, C., Veeravechsukij, N., Boonmekam, D., & Koonchornboon, T. (2012). Species Diversity of Aquatic Mollusks and Their Cercarial Infections; Khao Yai National Park, Thailand. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology*, 35(2), 37-47.
- Krailas, D., **Namchote, S.**, Koonchornboon, T., Dechruksa, W., & Boonmekam, D. (2014). Trematode infections obtained from freshwater snail *Melanoides tuberculata* (Müller, 1774) in Thailand. *Zoosystematics and Evolution*, 90(1), 57-86.
- Dechruksa, W., **Namchote, S.**, Sritongtae, S., & Krailas, D. (2014). Species Diversity of Molluscs Obtained from Mangrove Forest and Estuary of River in the Eastern Coast of Thailand. *In Proceeding of Tokyo International Conference on Life and Biological Engineering*, Tokyo, Japan, December 17-19, 2014, 931-937.
- Namchote, S.**, Sritongtae, S., Butnin, S., Wongwain, P., & Krailas, D. (2014). Larval stage of trematodes obtain from brackish water snails in the central and east coast of the gulf of Thailand. . *In Proceeding of Tokyo International Conference on Life and Biological Engineering*, Tokyo, Japan, December 17-19, 2014, 923-930.
- Namchote, S.**, Sritongtae, S., Butnin, S., Wongwain, P., & Krailas, D. (2015). Larval stage of trematodes obtained from brackish water snails in the central and east coast of the gulf of Thailand. 2015. *Scientific Research and Essays*. 10(11), 386-401.
- Sritongtae, S., **Namchote, S.**, Krailas, D., Boonmekam, D., & Koonchornboon, T. (2015). Cercarial infections of brackish water snails on the east coast of southern Thailand. Joint International Tropical Medicine Meeting 2015. *Proceedings*, 3(4), 1-15.
- Krailas, D., Veeravechsukij, W., Chuanprasit, C., Boonmekam, D., & **Namchote, S.** (2016). Prevalence of fish-borne trematodes of the family Heterophyidae at Pasak Cholasid Reservoir, Thailand. *Acta Tropica*, 156, 79-86.

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ตอนที่ 1 ประวัติทั่วไป

- ชื่อและนามสกุล (ภาษาไทย) นาง ดวงเดือน (รัตนพงศ์เลขา) ไกรลาส
(ภาษาอังกฤษ) Ms. Duangduen (Ratanaponglakha) Krailas
- วัน เดือน ปีเกิด 25 กันยายน พ.ศ. 2502
เลขที่บัตรประชาชน 3-7298-00044-97-1
- รหัสประจำตัวผู้วิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ -
- ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน
ข้าราชการ สาย ก รองศาสตราจารย์

5. เงินเดือน 46,190 บาท
6. เวลาที่ใช้ทำวิจัย 20 ชั่วโมง/สัปดาห์
7. สถานที่ทำงาน
 - ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
 - โทรศัพท์ 0-34-245327 โทรสาร 0-34-245325
 - Internet kduang@gmail.com
- ที่อยู่ปัจจุบัน
 - 11 ถนนราษฎร์นิยม ตำบลสองพี่น้อง
 - อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี 72110
 - โทรศัพท์ 0-3554-2540 โทรสาร 0-3554-2467
8. ประวัติการศึกษา
 - 8.1 ปริญญาตรี สาขาวิชา ชีววิทยา
 - สถาบัน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 - ปีที่สำเร็จ 2523
 - 8.2 ปริญญาโท สาขาวิชา ชีววิทยาสภาวะแวดล้อม
 - สถาบัน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 - ปีที่สำเร็จ 2529
 - 8.3 ปริญญาเอก สาขาวิชา ชีววิทยา
 - สถาบัน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 - ปีที่สำเร็จ 2539
 - 8.4 Diploma in Applied Parasitology and Entomology
(D.A.P.&E.) SEAMEO-TROPMED
 - สถาบัน Institute for Medical Research (IMR) Malaysia.
 - ปีที่สำเร็จ 2531 (6 เดือน)
9. วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
 - 9.1 ระดับปริญญาโท
 - ชื่อเรื่อง “ Studies on the bionomics of *Fasciolopsis buski* and its intermediate host *Segmentina trochodius*”
 - ปีที่ดำเนินการ 2527 - 2529
 - 9.2 ระดับปริญญาเอก
 - ชื่อเรื่อง “Production and characterization of monoclonal antibodies against surface tegumental antigens for the detection of *Fasciola gigantica* Cobbold, 1856 infection”
 - ปีที่ดำเนินการ 2535 – 2539
10. สาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง
 - สาขาเกษตรศาสตร์และชีววิทยา
 - แขนงวิชา ปรสิตวิทยา (Parasitology)

สังขวิทยา (Malacology)

- : ศึกษาชีววิทยาของหอยน้ำจืด ซึ่งเป็นโฮสต์ตัวกลางของพยาธิใบไม้
- : ความหลากหลายของชนิดพันธุ์และการกระจายของหอยน้ำจืด รวมถึงความสามารถในการที่หอยน้ำจืดชนิดนั้นๆเป็นโฮสต์ตัวกลางของพยาธิใบไม้
- : การผลิตแอนติบอดีที่มีความจำเพาะต่อแอนติเจน (Monoclonal antibodies) ของพยาธิใบไม้
- : การวิเคราะห์โปรตีนของแอนติเจนที่ได้จากพยาธิใบไม้
- : การทดสอบหาแหล่งผลิตแอนติเจน บริเวณเนื้อเยื่อผิวของพยาธิใบไม้

11. เคยได้รับทุนการศึกษาจาก

- 11.1 ทุนบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2527-2528
- 11.2 SEAMEO-TROPMED
Diploma in Applied Parasitology and Entomology (D.A.P.&E.) ปี 2531
- 11.3 โครงการพัฒนาอาจารย์ ปี 2535-2537

12. เป็นสมาชิกสมาคม

- 12.1 สมาชิก สมาคมปรสิตวิทยาและอายุรศาสตร์เขตร้อนแห่งประเทศไทย
- 12.2 สมาชิก The Asian Association for Biology Education
- 12.3 สมาชิก สมาคมวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
- 12.4 สมาชิกเครือข่ายชีววิทยา
- 12.5 สมาชิก The Malacological Society of Australasia
- 12.6 สมาชิกสมาคมนักสังขวิทยา (Unitas Malacologica)

13. รายวิชาที่ทำการสอน

รายวิชาที่สอน

13.1 หลักสูตรปริญญาตรี

- 512 101 ชีววิทยาทั่วไป 1 (General Biology I)
- 512 102 ชีววิทยาทั่วไป 2 (General Biology II)
- 512 103 ปฏิบัติการชีววิทยาทั่วไป 1 (General Biology Laboratory I)
- 512 104 ปฏิบัติการชีววิทยาทั่วไป 2 (General Biology Laboratory II)
- 512 106 ชีววิทยาทั่วไป (General Biology)
- 512 107 ปฏิบัติการชีววิทยาทั่วไป (General Biology Laboratory)
- 512 491 สัมมนา (Seminar)
- 512 492 โครงการวิจัย 1 (Research Project I)
- 512 493 โครงการวิจัย 2 (Research Project II)
- 512 348 ปรสิตวิทยา (Parasitology)
- 512 349 ปฏิบัติการปรสิตวิทยา (Parasitology Laboratory)

13.2 หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา

- ระดับปริญญาโท
- 512 545 ปรสิตวิทยาขั้นสูง (Advanced Parasitology)
- 512 542 สังขวิทยา (Malacology)

- 512 643 สั่งขวิทยาทางการแพทย์ (Medical Malacology)
 512 644 เทคนิคการวิจัยทางสั่งขวิทยา (Research Techniques in Malacology)
 512 645 เทคนิคการวิจัยทางปรสิตวิทยา (Research Techniques in Parasitology)
 512 601 สัมมนาสั่งขวิทยา 1 (Seminar I)
 512 602 สัมมนาสั่งขวิทยา 2 (Seminar II)
 512 791 วิทยานิพนธ์ (Thesis)
 ระดับปริญญาเอก
 512 701 สัมมนาสั่งขวิทยา 1 (Seminar I)
 512 702 สัมมนาสั่งขวิทยา 2 (Seminar II)
 512 703 สัมมนาสั่งขวิทยา 3 (Seminar III)
 512 704 สัมมนาสั่งขวิทยา 4 (Seminar IV)
 512 891 วิทยานิพนธ์ (Thesis)
 512 892 วิทยานิพนธ์ (Thesis)

ตอนที่ 2 การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย

บทความทางวิชาการ บทความวิจัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร

- Ratanaponglakha, D.**, Upatham, E.S., Viyanant, V., & Kruatrachue, M. (1988). Biology of *Segmentina trochoideus*, the snail intermediate host of *Fasciolopsis buski*. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology Association of Thailand*, 11 (1), 11-16.
- Ratanaponglakha, D.** & Ambu, S. (1989). Humoral immune response of Balb / c mice to larval and adult worm antigen of *Angiostrongylus malaysiensis*. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 20, 227-231.
- Ratanaponglakh, D.**, Upatham, E.S., Kruatrachue, M., & Viyanant, V. (1989). Infection of *Polypylis (Trochorbis) trochoideus* with *Fasciolopsis buski* miracidia. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology*, 12 (2), 60-62.
- Wahah, T., & **Ratanaponglakha, D.** (1992). Prevalence of enterobiasis in pre-school children in municipality area of Nakornpathom province. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology*, 15(2), 96-101.
- Viyanant, V., **Krailas, D.**, Sobhon, P., Upatham, E.S., Kusamran, T., Chompoochan, T., Thammasart, T., & Prasittirat, P. (1997). Diagnosis of cattle Fasciolosis by The detection of a circulating antigen using a monoclonal antibody. *Asian pacific Journal of Allergy and Immunology*, 15, 153-159.
- Viyanant, V., Upatham, E.S., Sobhon, P., **Krailas, D.**, Ardseungnoen, P., & Anatawara, S. (1997). Development and characterization of monoclonal antibodies against excretory-secretory antigens of *Fasciola gigantica*. *Proceedings of the 2nd Seminar on Food-Borne Parasitic Zoonoses: current Problems, Epidemiology, Food Safety and Control* 28, 128-133.
- Sobhon, P., Anantavara, S., Dangprasert, T., Viyanant, V., **Krailas, D.**, Upatham, E.S.,

- Wanichanon, C., & Kusamran, T. (1998). *Fasciola gigantica* : Studies of the tegument as a basis for the developments of immunodiagnosis and vaccine. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 29(2), 387-400.
- Krailas, D.**, Viyanant, V., Ardseungnoen, P., Sobhon, P., Upatham, E.S., & Keawjam, R. (1999). Identification of circulating antibodies in fasciolosis and localization of 66 kDa antigenic target using monoclonal antibodies. *Asian pacific Journal of Allergy and Immunology*, 17, 53-58.
- Krailas, D.**, Panomsuk, S., Janecharat, T., & Ukong, S. (2002). Production of monoclonal antibodies against partially purified surface tegument antigens of *Fasciola gigantica*. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 33(Suppl 3), 92-96.
- Krailas, D.**, Ukong, S., Dechruksa, W., & Janecharut, T. (2003). Cercarial infection in *Paludomus petrosus*, freshwater snail in Pa La-U waterfall. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 34, 286-290.
- Krailas, D.**, Janecharat, T., Ukong, S., Jumnearn, S., & Kapuen, S. (2003). Localization of antigenic molecule of adult *Fasciola gigantica* using monoclonal antibodies against the parasite tegumental antigen. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 34(Suppl 2), 110-113.
- Krailas, D.**, Janecharat, T., Ukong, S., Notsiri, N., & Ratanathai, P. (2003). Preliminary report on freshwater snails in Toa Dum Forest, Saiyok District, Kanchanaburi Province. *Silpakorn University International Journal*, (3)1-2, 194-205.
- Krailas, D.**, Janecharat, T., Ukong, S., Junhom, W., Klamkhlay, S., Notesiri, N., & Ratanathai, P. (2004). Trematode infection rates of fish from a wastewater treatment factory polishing pond and a canal in Phuket, Thailand. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 35 (Suppl 1), 291-295.
- Dechruksa, W., **Krailas, D.**, Ukong, S., Inkapatanakul, W., & Dangprasert, T. (2006). Cercarial infections of Freshwater Snails Family Thiaridae in Khek River, Thailand. *Proceeding of the 11 th International Congress of Parasitology ICOPA XI*, Glasgow, Scotland, United Kingdom.
- Ukong S, **Krailas D.**, Dangprasert, T., & Changgarn, P. (2007). Studies on the morphology of cercariae obtained from freshwater snails at Erawan Waterfall, Erawan National Park, Thailand. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 38(2), 302-312.
- Dechruksa, W., **Krailas, D.**, Ukong, S., Inkapatanakul, W., & Dangprasert, T. (2007). Trematode infections of Freshwater snails Family Thiaridae in Khek River. *The Southeast Asian Journal of Tropical Medicine and Public Health*, 38 (6), 1016-1028.
- Krailas, D.**, Chotesaengsri, S., Pattaradussadee, N., Notesiri, N., & Dechruksa, W. (2008). Bucephalid (Gasterostome) Cercariae Obtained from Freshwater Clams in Thailand.

The Journal of Tropical Medicine and Parasitology, 31, 70-76.

- Krailas, D.**, Namchote, S., & Rattanathai, P. (2011). Human intestinal flukes *Haplorchris taichui* and *Haplorchris pumilio* in their intermediate hosts, freshwater snails of the families Thiaridae and Pachychilidae, in southern Thailand. *Zoosystematics and Evolution*, 87 (2), 349–360.
- Krailas, D.**, Chotesaengsri, S., Dechruksa, W., Namchote, S., Chuanprasit, C., Veeravechsukij, N., Boonmekam, D., & Koonchornboon, T. (2012). Species Diversity of Aquatic Mollusks and Their Cercarial Infections; Khao Yai National Park, Thailand. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology*, 35(2), 37-47.
- Dechruksa, W., **Krailas, D.**, & Glaubrecht, M. (2012). Evaluating Status and identity Snails Intermediate Host of Trematode, Genus *Melanooides* Olivier, 1804 (Gastropoda, Thiaridae, *Melanooides*) in Thailand. *Proceeding of the XI European Multicolloquium of Parasitology (EMOP 11). July 25-29, 2012, Cluj-Napoca, Romania*, 19-23.
- Dechruksa, W., **Krailas, D.**, & Glaubrecht, M. (2013). Evaluating the status and identity of *Melania jugicostis* Hanley & Theobald, 1876 - an enigmatic thiarid gastropod in Thailand (Caenogastropoda, Cerithioidea). *Zoosystematics and Evolution*, 89(2), 293-310.
- Dechruksa, W., Namchote, S., Sritongtae, S., & **Krailas, D.** (2014). Species Diversity of Molluscs Obtained from Mangrove Forest and Estuary of River in the Eastern Coast of Thailand. *In Proceeding of Tokyo International Conference on Life and Biological Engineering*, Tokyo, Japan, December 17-19, 2014, 931-937.
- Chontanarith, T., Wongsawad, C., Chomdej, S., **Krailas, D.**, & Chai, J.Y. (2014). Molecular phylogeny of trematodes in Family Heterophyidae based on mitochondrial cytochrome c oxidase subunit I (mCOI). *Asian Pacific Journal of Tropical Medicine*, 412-420.
- Krailas, D.**, Namchote, S., Koonchornboon, T., Dechruksa, W., & Boonmekam, D. (2014). Trematode infections obtained from freshwater snail *Melanooides tuberculata* (Müller, 1774) in Thailand. *Zoosystematics and Evolution*, 90(1), 57-86.
- Krailas, D.**, & Butnin, S. (2015). Species diversity of gastropods at estuary in Phangnga, Krabi and Trang Provinces of Thailand. *The 7th Silpakorn University International conference on Academic Research and Creative Arts: Integration of Art and Science*. 199-200.
- Krailas, D.**, & Sritongtae, S. (2015). Species Diversity of Brackish water snails in eastern Area of Thailand. 2015. *The 7th Silpakorn University International conference on Academic Research and Creative Arts: Integration of Art and Science*. 201-202.
- Namchote, S., Sritongtae, S., Butnin, S., Wongwain, P., & **Krailas, D.** (2014). Larval stage of trematodes obtain from brackish water snails in the central and east coast of the

- gulf of Thailand. . In *Proceeding of Tokyo International Conference on Life and Biological Engineering*, Tokyo, Japan, December 17-19, 2014, 923-930.
- Namchote, S., Sritongtae, S., Butnin, S., Wongwain, P., & **Krailas, D.** (2015). Larval stage of trematodes obtained from brackish water snails in the central and east coast of the gulf of Thailand. *Scientific Research and Essays*, 10(11), 386-401.
- Sritongtae, S., Namchote, S., **Krailas, D.**, Boonmekam, D., & Koonchornboon, T. (2015). Cercarial infections of brackish water snails on the east coast of southern Thailand. *Joint International Tropical Medicine Meeting 2015. Proceedings*, 3(4), 1-15.
- Boonmekam, D., Namchote, S., Nak-ai, W., Glaubrecht, M., & **Krailas, D.** (2016). "The Prevalence of Human Intestinal Fluke Infections, *Haplorchis Taichui*, in Thiarid Snails and Cyprinid Fish in Bo Kluea District and Pua District, Nan Province, Thailand. *Silpakorn University Science and Technology Journal*, 10(3), 21-29.
- Krailas, D.**, Veeravechsukij, W., Chuanprasit, C., Boonmekam, D., & Namchote, S. (2016). Prevalence of fish-borne trematodes of the family Heterophyidae at Pasak Cholasid Reservoir, Thailand. *Acta Tropica*, 156, 79-86.
- Dechruksa, W., Glaubrecht, M., & **Krailas, D.** (2017). Natural Trematode Infections of Freshwater Snail *Melanoides jugicostis* Hanley & Theobald, 1876 (Family Thiaridae), the First Intermediate Host of Animal and Human Parasites in Thailand. *Silpakorn University Science and Technology Journal*, 10(4), 9-16.

ประวัติผู้ร่วมวิจัย

ตอนที่ 1 ประวัติทั่วไป

1. ชื่อและนามสกุล (ภาษาไทย) นายดุสิต บุญมีกำ
(ภาษาอังกฤษ) Mr. Dusit Boonmekam
2. วัน เดือน ปีเกิด 7 มีนาคม 2526
เลขที่บัตรประชาชน 5-7301-00043-22-9
3. รหัสประจำตัวผู้วิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ -
4. ตำแหน่งทางวิชาการปัจจุบัน
นักศึกษาปริญญาเอก
5. เงินเดือน 10,000 บาท
6. เวลาที่ใช้ทำวิจัย 20 ชั่วโมง/สัปดาห์
7. สถานที่ทำงาน
หน่วยวิจัยปรสิตวิทยาและสัณฑวิทยาทางการแพทย์
ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
โทรศัพท์ 0-34-245327 โทรสาร 0-34-245325
E-mail : tuinui69@hotmail.com

ที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 217 หมู่ 3 ตำบลดอนยายหอม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000

8. ประวัติการศึกษา

8.1 ปริญญาตรี สาขาวิชา ชีววิทยา (เกียรตินิยมอันดับ 1)

สถาบัน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีที่สำเร็จ 2547

9. วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

เรียนหลักสูตรปริญญาโท-เอก

10. สาขาวิชาที่เชี่ยวชาญ

10.1 Parasitology and Malacology

10.2 Medical Malacology

10.3 Molecular biology

10.4 Immunology

11. เคยได้รับทุนการศึกษาจาก

11.1 ทุนจากโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) ระหว่างปีการศึกษา 2544-2547

11.2 ทุนบรูซ สกอตต์ ปีการศึกษา 2547

11.3 ทุนโครงการปริญญาเอกกาญจนาภิเษก ระหว่างปีการศึกษา 2552- ปัจจุบัน

12. เป็นสมาชิกสมาคม

12.1 สมาชิกสมาคมนักสังขวิทยา (Unitas Malacologica)

ตอนที่ 2 การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย

บทความทางวิชาการ บทความวิจัย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร

Krailas, D., Chotesaengsr, S., Dechruksa, W., Namchote, S., Chuanprasit, C., Veeravechsukij, N., **Boonmekam, D.**, & Koonchornboon, T. (2012). Species Diversity of Aquatic Mollusks and Their Cercarial Infections; Khao Yai National Park, Thailand. *The Journal of Tropical Medicine and Parasitology*, 35(2), 37-47.

Krailas, D., Namchote, S., Koonchornboon, T., Dechruksa, W., & **Dusit Boonmekam**. (2014). Trematode infections obtained from freshwater snail *Melanoides tuberculata* (Müller, 1774) in Thailand. *Zoosystematics and Evolution*, 90(1), 57-86.

Sritongtae, S., Namchote, S., Krailas, D., **Boonmekam, D.**, & Koonchornboon, T. (2015). Cercarial infections of brackish water snails on the east coast of southern Thailand. *Joint International Tropical Medicine Meeting 2015. Proceedings*, 3(4), 1-15.

Krailas, D., Veeravechsukij, W., Chuanprasit, C., **Boonmekam, D.**, & Namchote, S. (2016). Prevalence of fish-borne trematodes of the family Heterophyidae at Pasak Cholasid Reservoir, Thailand. *Acta Tropica*, 156, 79-86.